

صور تجلیل اجلاس پنجاهم

تاریخ‌های ۲۰-۱۸ بهمن ۱۴۰۱، دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعالی سینا همدان

با استعانت از خداوند متعال، پنجاهمین گرد همایی رؤسای مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی کشور در بهمن ماه سال ۱۴۰۱ در دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعالی سینا همدان برگزار شد.

﴿ روز اول (۱۸ بهمن ۱۴۰۱) ﴾

❖ جلسه افتتاحیه

جلسه با تلاوت قرآن کریم و سرود جمهوری اسلامی ایران آغاز شد.

سخنرانی دکتر حسن رحیمی روشن (معاون علمی- فرهنگی دانشگاه بوعالی سینا)

عرض خیر مقدم دارم خدمت رؤسای محترم دانشگاه‌های گرگان، ساری، گند کاووس و رؤسای محترم دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی سراسر کشور که در این همایش سه روزه که درخصوص امنیت غذایی و چالش‌های کشاورزی و منابع طبیعی ایران است، حضور دارند. از حامیان این نشست، سازمان جهاد کشاورزی استان همدان، اداره کل منابع طبیعی استان همدان، پارک علم و فناوری استان همدان، کارخانه ماشین بزرگ، کارخانه سحر، سازمان بنیاد ملی نخبگان استان، سازمان میراث فرهنگی استان همدان، هتل کتبیه، سازمان گردشگری استان همدان، کارخانه پگاه همدان که پنجاهمین نشست سالانه رؤسای مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی کشور را مورد حمایت قرار دادند، تشکر می‌کنم. حکیمی چینی وقتی که در مورد پایه‌های اساسی کشور مورد پرسش قرار می‌گیرد، به امنیت غذایی اشاره دارد و امنیت غذایی، دفاع نظامی و اعتماد عمومی را سه پایه اصلی نظام سیاسی می‌داند و معتقد است امنیت غذایی و اعتماد عمومی اولویت دارند و با یکدیگر مرتبط هستند. بنابراین امنیت غذایی بسیار حائز اهمیت است و وضعیت اقتصادی ایران وابسته به کشاورزی است.

سخنرانی آیت الله حبیب‌الله شعبانی (نماينده ولی فقیه در استان همدان و امام جمعه همدان)

ایشان ضمن تشکر از مجموعه جهاد کشاورزی و دانشگاه بوعالی سینا سخنرانی خود را به شرح زیر بیان فرمودند. در استان همدان ۲۹٪ اشتغال مربوط به کشاورزی است. در برخی محصولات مانند گردو و انگور دارای رتبه در کشور هستیم: امام علی (ع) می‌فرماید کشوری که آب و خاک دارد و فقیر باشد، ملعون است. پایه اقتصاد هر کشوری کشاورزی است. بنابراین کشاورزی ابزار اقتصادی است و از نظر اسلام اقتصاد باید رشد پیدا کند و اسلام فقر را در جامعه نمی‌پذیرد و آن را ناشی از عجز جامعه می‌داند. پس طبق این روایات، کشاورزی دارای اهمیت بالایی است و باید ظرفیت‌هایی در این حوزه ایجاد کرد و جمعیت جوان را به سمت آن سوق دارد. در حال حاضر اکثر کشاورزان به طور متوسط بالای ۵۰

سال سن دارند، شاید جوانان برای تحصیل در رشته‌های کشاورزی به دانشگاه بروند اما در صورتی مثمر ثمر خواهند بود که وارد عرصه‌های عملی و تولید شوند. ما در جامعه به ارتقاء نگرش به کشاورزی نیاز داریم، چون تمایلی در جوانان به کشاورزی وجود ندارد. پس یکی از اهداف باید ارتقاء منزلت اجتماعی کشاورز باشد. سوال بنده این است که چقدر مراکز تحقیقاتی توانسته‌اند در راهبری کشاورزان یا پایان‌نامه‌های دانشگاهی موفق عمل کنند و آیا آموزش و پژوهش آنها کاربردی بوده و با عرصه تولید پیوند داشته است یا خیر؟ آنچه مشخص است (با وجود تلاش‌های انجام شده) این راهبری و پیوند دانش و عمل موفق نبوده است. مورد بعدی خیلی مربوط به دانشگاه نیست، اما در کل یکی از ضعف‌های ما، نحوه سیاست‌گذاری نسبت به منابع طبیعی است. از منظر اسلام، منابع طبیعی متعلق به مردم است. تصرف در منابع طبیعی (که متعلق به عموم است) توسط دولت جای بحث دارد و در فقه برخی می‌گویند دولت باید اجازه دهد، اما طبق اسلام اراضی باید در اختیار مردم قرار گیرد و هر کس آن را آباد کرد مالک می‌شود. منابع زیادی در استان همدان وجود دارد که حداقل برای کشت دیم می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. مسئله دیگر فرهنگ مصرف محصولات کشاورزی است که میزان هدر رفت آنها طبق نظر سازمان FAO بسیار زیاد است که اجبار به افزایش تولید را در پی دارد. برخی مسئولین در مورد خشکسالی و کمبود آب در تابستان معتقد به اثر کاهش بارندگی بودند اما برخی تحقیقات حاکی از مشکلات مدیریتی و ضعف در این موضوع است و نیاز به پژوهش و تحقیقات بیشتر دانشگاهی دارد.

سخنرانی دکتر حشمت‌الله سعدی (هیأت علمی دانشگاه بوعالی سینا)

ایشان ضمن عرض سلام و خیر مقدم خدمت حضار گرامی، ارائه خود درخصوص تحول در نظام آموزشی کشاورزی را به شرح زیر بیان کردند:

با جمله‌ای از بزرگان بحث را آغاز می‌کنم، پیتر گراگر (اتریشی) از افراد برجسته حوزه مدیریت، معتقد است یک سازمان زمانی موفق است که بتواند تحول را بپذیرد، در غیر این صورت محکوم به شکست است. پس تا زمانی که در سازمان تحول ایجاد نشود امکان پاسخ‌گویی به مشکلات جامعه وجود ندارد. آیا نظام کشاورزی نیاز به تحول دارد؟ و اگر دارد، مجری باید چه کسی باشد؟ به چه عناصری توجه کند؟ و چرا عده‌ای نسبت به تحول نظام کشاورزی ایران شاکی هستند؟ تحول در کل سازمان به وسیله مدیر سازمان با استفاده از علوم رفتاری اتفاق می‌افتد. تحول باید توسط مدیر عالی سازمان اتفاق بیفتد. به عنوان مثال طبق بررسی‌های سازمان صمت مهندسان ورودی توانایی کار ندارند، پس نمی‌تواند برنامه تحول آموزش عالی را بنویسد و این آموزش عالی است که باید بدون دخالت دیگران سیستم تحول را پیاده کند. این موضوع علاوه بر اینکه باعث ناکارآمدی می‌شود یک مقداری باعث افت مدیریت عالی سیستم می‌گردد.

طبق نظر افراد برجسته حوزه مدیریت، فعالیت‌های اجرایی توسط مدیر واگذار می‌شود، اما مسئول اصلی شخص مدیر است. تعاریف دیگری هم وجود دارد مثلاً تحول سازمان فراینده است برای بهبود فرایندها و یا تحول سازمانی عبارت است از فرایند برنامه‌ریزی شده در جهت تغییر فرهنگ سازمان. توجه بفرمایید اگر در دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعالی سینا قصد ایجاد تحول داشته باشیم باید بر فرهنگ تمام افراد کار کنیم، از اساتید تا نگهبان دانشکده باید رفتار خود را اصلاح کنند، زیرا کسی از خارج نمی‌تواند برنامه‌ریزی کند. در واقع تأکید بیشتر روی علوم رفتاری است. دو کلمه تحول و

بسمه تعالی

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

تغییر در ادبیات روزمره به صورت مشابه و به جای هم به کار می‌رond اما با هم تفاوت دارند. در زمینه علمی باید این اصطلاحات را در جای خود به کار برد. اگر دنبال تغییر باشیم، حالتی سطحی و یک بُعدی دارد و غالباً در لایه‌های سطحی سازمان یا عملکردها رخ می‌دهد بدون اینکه پایه‌ها و زیربنایها مورد بازبینی مجدد قرار گیرند. اما وقتی واژه تحول را به کار می‌بریم این قضیه چند بعدی است و سازمان را به هم می‌ریزد. اما چه سازمانی نیاز به تغییر و چه سازمانی نیاز به تحول دارد؟ چنانچه بین جایگاه فعلی یک سازمان و جایگاه مطلوب آن، فاصله و شکاف وجود داشته باشد برای پر کردن این فاصله به تغییر یا تحول نیاز خواهیم داشت. پس لازم است پتانسیل‌های سازمان مورد بررسی قرار گیرد، اگر وضع موجود سازمان با وضع ایده‌آل فاصله کمی داشته باشد از تغییر استفاده می‌کنیم و اگر این فاصله بیشتر باشد، نیاز به تغییرات تدریجی است. اما گاهی به این نتیجه می‌رسیم که شرایط موجود با شرایط ایده‌آل تفاوت بسیاری دارد و نارضایتی به صورت سراسری دیده می‌شود که نیاز به تغییرات سریع یا همان تحول را ایجاب می‌کند. در حال حاضر نظام آموزش عالی کشور براساس واژه علمی، نیاز به تحول ندارد اما برخی آیتم‌ها را باید تغییر داد. پس بسته به مطالعات سازمان، انتظارات و وضع موجود ممکن است، شروع به تغییرات جزئی، تغییرات عمیق یا دست به تحول بزنیم. اما هنوز به شرایطی که نیاز به تحول باشد نرسیده‌ایم و اگر هم اینگونه باشد باید از تمامی اعضا نظرخواهی کرده و به اجماع نظر برسیم.

برای اجرای موضوع تحول در سازمان سه مرحله کلی وجود دارد: مرحله اول: رها شدن سازمان در زمینه‌های مختلف، مرحله دوم: تغییر و نهایتاً مرحله سوم سازمان مجدد خودش را شکل داده و ساختار خود را ایجاد می‌کند. در مرحله اول باید حس نیاز به تغییر در همه ایجاد شود. در مرحله دوم باید گروه قدرتمند ایجاد و اهداف و برنامه‌ها مشخص شود و در سطح وسیع کسانی که در سازمان شاغل هستند را مورد بررسی قرار داد و سپس نمونه‌های موفق را برای آن‌ها تحلیل کرد و در نهایت، مجدد سازمان را به همراه تغییرات ایجاد شده مورد بررسی قرار داد. بنابراین تغییرات جزئی در یک سازمان را نمی‌توان تحول نامید.

فرآیند تحول شامل: ۱- تغییر در افراد و همسو کردن آنها با نیازهای جدید، ۲- ایجاد تغییر در ساختارها و استراتژی‌ها، ۳- تغییر در تکنولوژی و نوسازی سازمان، ۴- تغییر در فرایندهای سازمانی، ۵- تحول در فرهنگ سازمانی است. در واقع زمانی می‌توان از تحول سخن گفت که روی این آیتم‌های پنج گانه کار شده باشد.

برای ایجاد تحول در سازمان باید به مواری زیادی توجه داشت از جمله: ۱- داشتن چشم‌انداز و اهداف روشی، ۲- مدیریت کلی نگر و توجه به بخش‌های مختلف سازمان (ورودی، فرآیندها، خروجی‌ها، محیط پیرامون، ذی‌نفعان)، ۳- داشتن برنامه مدون برای همه بخش‌های سازمان، ۴- اولویت‌بندی بخش‌های مختلف سازمان (یعنی نمی‌توان همزمان در حوزه پژوهش، آموزش و ... تحول ایجاد کرد)، ۵- مشارکت همه ذی‌نفعان و مدیران بخش‌های مختلف (هر طرحی که بدون نظردهی و مشارکت همه ذی‌نفعان باشد به احتمال زیاد منجر به شکست می‌شود). پس همه افراد متأثر از طرح باید در آن مشارکت کنند، ۶- آموزش کارکنان و مدیران و توجیه منافع تحول، ۷- همسویی مدام و مدیریت تحول با مجریان و مدیران اجرایی در مورد هدف، ۸- تمرکز بر گروه‌های پایین دست سازمان، ۹- بررسی مستمر فرآیند تحول و ۱۰- اندازه گیری پیشرفت.

بسمه تعالیٰ

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

باتوجه به بررسی‌های آماری که انجام شده است، مشخص شده که جامعه نوعی بدینی به فارغ‌التحصیلان کشاورزی دارد و ما باید این را اصلاح کنیم و تمامی افرادی که به ایجاد تحول در دانشکده‌های کشاورزی معتقد هستند به موارد ذیل استناد می‌کنند:

۱- وضعیت اشتغال دانشآموختگان (بیکاری بیشتر نسبت به سایر رشته‌ها) که نیاز به تحول آموزش کشاورزی را ایجاد می‌کند.

۲- وضعیت دوره‌ها و واحدهای درسی در مقایسه با کشورهای دیگر.

براساس آماری که تحت عنوان وضعیت دانشآموختگان بیکار در سال ۱۳۹۰ توسط سازمان همیاری اشتغال دانشآموختگان جهاد دانشگاهی در رسانه‌ها منتشر شد، کمترین نرخ بیکاری مربوط به رشته‌های علوم ریاضی، کامپیوتر و علوم پزشکی است و فارغ‌التحصیلان کشاورزی برخلاف نظر جامعه به نسبت رشته‌های علوم انسانی و فنی و مهندسی وضعیت اشتغال بهتری دارند. در آمار سال ۱۳۹۸ نیز دانشآموختگان بیکار رشته‌های کشاورزی رتبه ۷ را دارند و رشته‌های علوم کامپیوتر، هنر و معماری به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم بیکاری هستند. طبق آمار سال ۱۳۹۹ نیز نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان کشاورزی نسبت به رشته فناوری اطلاعات و مهندسی ساخت تولید، ریاضی و آمار و علوم اجتماعی کمتر است. پس یکی از پیش فرض‌هایی که معتقدند فارغ‌التحصیلان کشاورزی کارایی لازم را ندارند، همین نرخ بیکاری است که آمار چیز دیگری را نشان می‌دهد.

بخش عمده شاغلین حوزه کشاورزی مهندسان فنی هستند یا در رشته‌های بازرگانی و امور اداری تحصیل کرده‌اند. نکته جالبی است که توان فارغ‌التحصیلان کشاورزی بالاست اما توان کار در بازار را ندارند چون مدیریت و برنامه‌ریزی را در برنامه آموزشی خود نداشته‌اند و با ریسک، نوآوری و کارآفرینی یا تحلیل داده‌های مالی آشنایی ندارند.

پیش فرض بعدی، خیلی‌ها معتقدند که واحدهای درسی دانشگاه‌ها محدود یا نظری است. کشورهای اروپایی در سال ۱۹۹۸ تصمیم بر یکسان کردن سیستم دانشگاهی و تمرکز ویژه‌ای بر بخش کشاورزی داشتند. در حال حاضر تمام اروپا و بسیاری از کشورهای همسایه ما مثل ترکیه از سیستم آموزشی بلونیا استفاده می‌کنند و دوره لیسانس آنها ۲۴۰ تا ۱۸۰ واحد است. فوق لیسانس ۶۰ تا ۱۲۰ واحد و دوره دکتری آنها متغیر است. با بررسی به عمل آمده، ساعت تدریس آنها تقریباً معادل ساعتی بود که در دانشکده‌های کشاورزی تدریس می‌شد. پس سیستم آموزش عالی ما امروزه مشابه غرب است و دقیقاً مشابه واحدهای (تئوری و عملی) آنها است که در دانشکده‌های کشاورزی ایران تدریس می‌شود. پس اگرچه نیاز به تحول احساس نمی‌شود اما می‌توان با تغییرات جزئی در زیرمجموعه سیستم آموزشی بلونیا قرار گرفت و از مزایای آن بهره برد. مثلاً در زاپن، سال اول تحصیلی بر روابط اجتماعی و ارتباطات و کاریابی و ... تأکید دارد و صدها واحد برای انتخاب واحد توسط دانشجو وجود دارد. سال دوم و سوم دروس تخصصی و در سال چهارم دانشجویان لیسانس یک دوره پژوهشی شبانه‌روزی را طی می‌کنند. پس به لحاظ درسی چیزی بیش از آنچه در ایران تدریس می‌شود وجود ندارد و مشکل در نظام آموزش عالی، انجام کلیدی برنامه‌های ساده‌تر است.

بسمه تعالی

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

در نظام آموزشی عالی، مدل سیستمی تحلیل و ارزیابی تحول در سازمان (نادرل و گاشمن ۱۹۸۹) معتقد است برای تحول در یک سیستم باید ورودی‌ها، فرایندها و خروجی‌های آن تغییر کند و محیط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و ... آن را بررسی کرد. پس اگر نظام آموزش عالی را بخواهیم متحول کنیم باید از درون سیستم این بررسی‌ها صورت گیرد. باید توجه داشت که تصمیم‌گیری‌ها در چارچوب سیاست‌های بالادستی باشد. برای تحلیل و ارزیابی تحول در نظام آموزش عالی کشاورزی همانطور که ذکر شد باید ورودی، فرآیند و خروجی بررسی شود. در ورودی‌های آموزش عالی کشاورزی مواردی از جمله پذیرش دانشجو، جذب هیئت علمی، نیروی انسانی غیر هیئت علمی، دانش و تکنولوژی، آزمایشگاه تخصصی، مزارع آموزشی، بودجه و قوانین بررسی می‌شود. فرایندهای آموزش عالی کشاورزی شامل فرایند آموزش دانشجو، فرآیند پژوهش، ارتباط با نهادها و سازمان‌های خارج از سیستم، برنامه‌ریزی درسی با مدیریت حرفه‌ای برآموزش کشاورزی، کارآموزی، فعالیت‌های آزمایشگاهی، کارورزی و تدریس می‌باشد. خروجی‌های آموزش عالی کشاورزی شامل پژوهش‌های بنیادی، کاربردی، تحقیق و توسعه، تربیت نیروی کشاورزی ماهر، کارشناس حرفه‌ای، محقق و مدرس کشاورزی، تولید تکنولوژی نوین در بخش کشاورزی، تولید دانش جدید و کاربردی در بخش کشاورزی است. برای تحول نظام آموزش کشاورزی باید تمامی این موارد را به هم ریخت اما برای تغییرات جزئی نیاز به برهم ریختن ساختارها نیست.

چالش‌های ورودی نظام آموزش عالی کشاورزی شامل گزینش نامناسب دانشجویان، کاهش کیفی دانشجویان ورودی رشته‌های کشاورزی، نبود مشوق جذب رتبه‌های برتر، بی‌انگیزگی دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به درس و آینده شغلی، تبلیغ ناکافی در مورد رشته‌های کشاورزی، تمایل بیش از حد به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر از چالش‌های ورودی مربوط به پذیرش دانشجو است. بخش دیگر از چالش ورودی سیستم مربوط به جذب نیروی هیئت علمی است. از جمله ملاک غیر علمی و غیرآکادمیک جذب هیئت علمی، ناآشنایی در بکارگیری روش‌های جدید تدریس، گرایش شدید به فعالیت‌های پژوهشی و بی توجهی به آموزش، عدم شناخت و آگاهی کافی اساتید از حوزه ارزشیابی یادگیری، بی توجهی به بازآموزی اساتید با توجه به نیاز جامعه، کمرنگ شدن جایگاه علم در دانشگاه، که این موارد از درون دانشگاه‌ها باید اصلاح شود. همچنین بخش دیگر در چالش ورودی نظام آموزش عالی کشاورزی مربوط به سایر مولفه‌های ورودی شامل کمبود بودجه، تغییر مستمر قوانین و مقررات، فقدان برنامه‌ریزی بلند مدت، نبود آزمایش رشته‌های دانشگاهی است.

مسائل برونو سازمانی نیز باید اصلاح و برطرف شود. مسائل برونو سازمانی شامل ۱- ناهمخوانی بین بخش کشاورزی در واقعیت و آنچه در دانشگاه تدریس می‌شود. ۲- فقدان نقشه جامع علمی کشور، ۳- وجود تعداد زیاد دانشگاه در کشور، ۴- عدم ارتباط موثر دانشکده‌های کشاورزی با دستگاه‌های اجرایی و بدنه کشاورزی، ۵- مشروط نبودن برخی فرصت‌های کشاورزی به داشتن مدرک کشاورزی، ۶- تأسیس رشته‌های کشاورزی با حداقل امکانات هستند.

فرایندهای آموزش عالی کشاورزی شامل فرایند آموزش دانشجو، فرآیند پژوهش، ارتباط با نهادها و سازمان‌های خارج از سیستم برنامه‌ریزی درسی، مدیریت حرفه‌ای برآموزش کشاورزی، کارآموزی، فعالیت‌های آزمایشگاهی و کارورزی است.

بسمه تعالیٰ

شماره
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ
سوت
پیوست

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

خروجی‌های آموزش عالی کشاورزی شامل پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و تحقیق و توسعه، تربیت کشاورز ماهر – کارشناس حرفه‌ای، محقق و مدرس کشاورز، تولید تکنولوژی نوین در بخش کشاورزی، تولید دانش جدید و کاربردی در بخش کشاورزی می‌باشد. بنده اعتقاد به تحول در خروجی آموزش عالی کشاورزی ندارم چون اگر ورودی و فرآیندها تغییر کنند، موارد ذکر شده محقق می‌شود.

دانشگاه هاروارد ۱۰۰۰ دوره مختلف به صورت کوتاه مدت، آنلاین و حضوری در زمینه ارتباطات، نوآوری، روزنامه‌نگاری، اینترنت و غیره را برای دانشجویان برگزار می‌کند. دانشگاه منچستر نیز دوره‌های کوتاه مدت از جمله ۱- قابلیت انطباق، ۲- مهارت‌های تحلیلی، ۳- آگاهی تجاری، ۴- ارتباطات، ۵- تصمیم‌گیری، ۶- انعطاف‌پذیری، ۷- ابتکار، ۸- نوآوری، ۹- مهارت IT، ۱۰- رهبری، ۱۱- مذاکره، ۱۲- شبکه‌یابی، ۱۳- حسابداری، ۱۴- سازمان‌دهی، ۱۵- حل مسئله، ۱۶- پژوهش، ۱۷- کار تیمی و ۱۸- مدیریت زمان را برای دانشجویان برگزار می‌کند که دقیقاً ضعف ما در این مسائل است نه حوزه‌های تخصصی. دانشگاه آکسفورد نیز دوره‌های کوتاه مدت آمادگی اشتغال از جمله: ۱- ارتباطات، ۲- خلاقیت، ۳- ابتکار، ۴- مدیریت خود، ۵- قابلیت رهبری، ۶- برنامه‌ریزی، ۷- کار تیمی و ۸- آگاهی‌های تجاری را برای دانشجویان برگزار می‌کند.

به صورت خلاصه:

- ۱- اولاً ایجاد هرگونه تغییر و تحول در نظام آموزش کشاورزی باید از درون وزارت خانه با مشارکت ذینفعان انجام پذیرد. چون افرادی که در این سازمان هستند ابعاد مختلف آموزش را می‌شناسند و قصد آنها اصلاح سیستم است و نه سود شخصی.
- ۲- ایجاد تحول در آموزش کشاورزی به دلیل نبود فاصله بسیار زیاد در وضع موجود و ایده آل معنی ندارد و ما بیشتر با تغییر معمولی و اساسی رو به رو هستیم.
- ۳- هم راستا نمودن سیاست‌های آموزش عالی در ایجاد رشته‌های دانشگاهی با بازار کار هر استان و منطقه. یعنی روی رشته‌هایی که مورد نیاز است مرکز کنیم و یا عنوان رشته‌ها را عوض کنیم.
- ۴- ساماندهی دوره‌های متنوع و رایگان در حوزه اشتغال، کاریابی و راهاندازی کسب و کار و ...
- ۵- ایجاد بانک اطلاعاتی از دانش‌آموختگان در دانشگاه‌ها و استفاده از این بانک در تعامل با مؤسسات اجرایی
- ۶- تربیت دانشجویان کار آفرین با برگزاری دوره‌های متنوع
- ۷- افزایش تعداد واحدها و دادن حق انتخاب به دانشجو
- ۸- حذف استعلام‌های غیر ضروری برای اشتغال خرد
- ۹- تسريع در فرآیند توسعه کشاورزی با هدف تقویت بخش برای بکارگیری دانش‌آموختگان کشاورزی (متأسفانه کشاورزی سنتی امکان توسعه ندارد چون کشاورزان در این مدت ۴۰ سال آموزش مناسبی نداشته‌اند).
- ۱۰- انتخاب تیمی ورزیده از دانشکده‌های کشاورزی برای بررسی تغییرات احتمالی
- ۱۱- حضور در کلاس‌های دبیرستان و تشویق دانشجویان به انتخاب رشته کشاورزی

بسمه تعالی

شماره

۱۴۰۲/۰۱/۳۰

تاریخ

پوست

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

دکتر کاظم پوستینی: ایشان با ارائه پاورپوینت به تاریخچه گردهمایی پرداختند. در این گزارش پس از توضیحاتی درخصوص اولین فرایندهای تشکیل گردهمایی، به جایگاه گردهمایی اشاره و گفته شد گردهمایی در ساحت اداری و چارت تشکیلاتی وزارت علوم و دانشگاهها از جایگاهی برخوردار نیست ولی با شروع و ادامه کار مورد تأیید و تشویق مدیران عالی وزارت علوم هم قرار گرفت. ایشان ضمن اشاره به سخنی از فیلسوف معاصر، مرحوم علامه جعفری، گفت در ساحت فوق اداری یا ساحت "وجдан و احساس مسئولیت انسانی" برای اصلاح یا تکمیل کارها، ظرفیت‌ها و آمادگی‌های زیادی وجود داشت که یک فراخوان ساده برای همکاری جمعی، استقبال شایانی از رؤسای وقت دانشکده‌ها را به دنبال داشت. با شروع کار و ادامه آن، این جایگاه یا ساحت فوق اداری چنان ثمربخش و امید آفرین شد که تا مدتی، سالیانه سه نشست عمومی برگزار می‌شد و تقریباً تمامی رؤسای دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی، که تعدادشان در طول این ۳۱ سال به بیش از ۳۰۰ نفر می‌رسد به همکاری و مشارکت فعال در گردهمایی وارد شدند. در ادامه، روند تدریجی تکمیل ساختار سازمانی وزارت علوم مورد اشاره قرار گرفت.

❖ جلسه عمومی

جلسه عمومی با سخنرانی و خیرمقدم جناب آقای دکتر احمدی آغاز شد و سپس جناب آقای دکتر پورجم ضمن تشکر از رئیس محترم دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا، جناب آقای دکتر احمدی، بابت برگزاری پنجاهمین نشست رؤسای مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی کشور و عرض خیرمقدم، از اعضا خواستند که خود را معرفی نمایند.

اعضای محترم خود را معرفی نموده که نام آنها در انتهای صورت جلسه قرار دارد.

پس از معرفی اعضاء، گزارش فعالیت‌های دبیرخانه گردهمایی در بین اجلاس چهل‌ونهم تا اجلاس پنجاهم توسط جناب آقای دکتر پورجم ارائه شد که به شرح زیر است.

۱- مکاتبات

- ۱-۱- مکاتبه با جناب آقای دکتر سیدجواد ساداتی‌نژاد (رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) و درخواست جلسه مشترک درخصوص مسائل مهم بخش کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۴
- ۱-۲- مکاتبه با جناب آقای دکتر کاظم خاوازی (وزیر جهاد کشاورزی) و درخواست جلسه مشترک درخصوص مسائل مهم بخش کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۴
- ۱-۳- مکاتبه با ریاست جمهوری درخصوص اراضی کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۶
- ۱-۴- مکاتبه با جناب آقای دکتر مهدوی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه ملایر) و اعلام موافقت با عضویت آن دانشکده در گردهمایی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۵

بسمه تعالی

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

- ۱-۵- مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به همکاری در کارگروه‌های ایجاد شده توسط هیأت امنا در تاریخ‌های ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ و ۱۳۹۹/۰۸/۱۹
- ۱-۶- مکاتبه با جناب آقای دکتر میرزا بزرگ (رئیس آموزش عالی سازمان برنامه و بودجه) درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۹
- ۱-۷- مکاتبه با جناب آقای دکتر سید جواد ساداتی نژاد (رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) و جناب آقای دکتر علیرضا منادی (رئیس کمیسیون آموزش عالی و تحقیقات مجلس) درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۰۹
- ۱-۸- مکاتبه با جناب آقای دکتر محمد باقر قالیباف (رئیس مجلس) درخصوص اراضی کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۵
- ۱-۹- مکاتبه با اعضای گردهمایی و درخواست ارسال پیشنهادها و نظرات درخصوص موضوع امنیت غذایی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۳
- ۱-۱۰- مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به همکاری و عضویت در کارگروه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۱
- ۱-۱۱- مکاتبه با جناب آقای دکتر میرزا بزرگ (رئیس آموزش عالی سازمان برنامه و بودجه) درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۱
- ۱-۱۲- مکاتبه با اعضای گردهمایی و درخواست تشکیل کمیته کارورزی در هر دانشکده در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۷
- ۱-۱۳- مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به همکاری و عضویت در کارگروه اصلاح ساختار بخش کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۳
- ۱-۱۴- مکاتبه با جناب آقای دکتر سید جواد ساداتی نژاد (رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) و ارسال طرح اولیه امنیت غذایی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۴/۱۶
- ۱-۱۵- مکاتبه با اعضای گردهمایی و ارسال مصوبات سومین جلسه کارگروه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰
- ۱-۱۶- مکاتبه با اعضای گردهمایی درخصوص اراضی کشاورزی دانشکده‌ها در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۷
- ۱-۱۷- مکاتبه با جناب آقای دکتر سید جواد ساداتی نژاد (وزیر جهاد کشاورزی) و اعلام آمادگی برای همکاری و کمک در حل مشکلات بخش کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰
- ۱-۱۸- مکاتبه با اعضای گردهمایی و ارسال عنوانین تعیین شده توسط سازمان امور اراضی به منظور همکاری و همفرکری دانشجویان و استاید در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۰۳
- ۱-۱۹- مکاتبه با جناب آقای دکتر پژوهش (رئیس دانشکده منابع طبیعی و علوم زمین دانشگاه شهرکرد) و اعلام موافقت با عضویت آن دانشکده در گردهمایی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۱۷

بسمه تعالی

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----

پست -----

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

- ۱-۲۰-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر صدر نیازی (معاون حفظ کاربری و یکپارچگی اراضی سازمان امور اراضی کشور) درخصوص اراضی کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۰۵
- ۱-۲۱-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر محمدعلی زلفی گل (وزیر علوم، تحقیقات و فناوری) و درخواست تشکیل جلسه مشترک در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۹
- ۱-۲۲-۱ مکاتبه با اعضای گردهمایی و درخواست ارسال پیشنهادها و نظرات درخصوص متن سیاستهای جاری نشر علمی کشور در تاریخ‌های ۱۴۰۰/۱۱/۲۰ و ۱۴۰۱/۱۰/۱۶
- ۱-۲۳-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر پیمان صالحی (معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و درخواست جلسه مشترک درخصوص اولویت‌های پژوهشی بخش کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۶
- ۱-۲۴-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر قاسم عمومعبدینی (معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و درخواست جلسه مشترک درخصوص مسائل آموزشی و بحث کارورزی در تاریخ‌های ۱۴۰۱/۰۱/۱۶ و ۱۴۰۱/۰۵/۰۵
- ۱-۲۵-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر سیدجواد ساداتی‌نژاد (وزیر جهاد کشاورزی) و درخواست تعیین ۵ تا ۱۰ مشکل اساسی بخش کشاورزی و منابع طبیعی نیازمند پژوهش در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۱۶
- ۱-۲۶-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر سیدجواد ساداتی‌نژاد (وزیر جهاد کشاورزی) و درخواست اظهارنظر اعضای هیأت علمی آن وزارت درخصوص متن سیاستهای جاری نشر علمی کشور در تاریخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱
- ۱-۲۷-۱ مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به همکاری و عضویت در کارگروه اصلاح ساختار بخش کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۱
- ۱-۲۸-۱ مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به همکاری و عضویت در کارگروه چالش نشر علمی کشور در تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۵
- ۱-۲۹-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر حسین جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی) و ارسال اولویت‌های بخش کشاورزی و منابع طبیعی تعیین شده توسط هیأت امنا در تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۵
- ۱-۳۰-۱ مکاتبه با وزارت علوم، فرهنگستان علوم پزشکی، فرهنگستان علوم، دانشگاه آزاد اسلامی، جهاد دانشگاهی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، مرکز پژوهش‌های مجلس، کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی، موسسه ISC و ... و درخواست اظهارنظر درخصوص متن سیاستهای جاری نشر علمی کشور در تاریخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۷
- ۱-۳۱-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر قاسم عمومعبدینی (معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۰
- ۱-۳۲-۱ مکاتبه با جناب آقای دکتر علی خطیبی (معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و درخواست جلسه مشترک درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۳۰

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

- ۱-۳۳-۱- مکاتبه با جناب آقای دکتر امیرعلی سیف الدین (رئیس امور آموزش عالی سازمان برنامه و بودجه) درخصوص بودجه کارورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۷
- ۱-۳۴-۱- مکاتبه با اعضای گردهمایی و درخواست ارسال پیشنهادها و نظرات درخصوص اولویت‌های پژوهشی کشور در افق زمانی ۱۴۰۱-۱۴۰۵ در تاریخ‌های ۱۴۰۱/۰۹/۱۶ و ۱۴۰۱/۰۸/۲۱
- ۱-۳۵-۱- مکاتبه با اعضای گردهمایی و دعوت به شرکت در نمایشگاه دستاوردهای علم و فناوری بسیج در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۱
- ۱-۳۶-۱- مکاتبه با جناب آقای دکتر احمدی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا) و اعلام موافقت با میزبانی آن دانشکده برای برگزاری اجلاس پنجاهم در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۵
- ۱-۳۷-۱- مکاتبه با اعضای گردهمایی و درخواست ارسال موضوعات پیشنهادی برای بحث در اجلاس پنجاهم در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷
- ۱-۳۸-۱- مکاتبه با جناب آقای دکتر زلفی گل، جناب آقای دکتر عموبادینی، جناب آقای دکتر ساداتی نژاد و جناب آقای دکتر خیام‌نکویی برای شرکت در اجلاس پنجاهم

۲- جلسات

- ۲-۱- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی در رابطه با بررسی موضوعات مطرح شده در اجلاس چهل و نهم و تنظیم قطعنامه در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۲
- ۲-۲- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی در رابطه با بررسی و ارزیابی اجلاس چهل و نهم، تنظیم قطعنامه اجلاس چهل و نهم و بحث و گفتگو پیرامون موضوع ادغام رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی در مقطع کارشناسی در تاریخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۶
- ۲-۳- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی در رابطه با تصمیم‌گیری در مورد فعالیت‌های آینده گردهمایی، ارتباط با کمیسیون کشاورزی مجلس و وزارت جهاد کشاورزی و عضویت دانشکده کشاورزی دانشگاه ملایر در گردهمایی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۴/۰۴
- ۲-۴- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی در رابطه با بررسی اولویت موضوع‌ها و تعیین مسئولیت اعضای هیأت امنی گردهمایی، تبادل نظر با رئیسی محترم دانشکده‌ها درخصوص آموزش و پژوهش در شرایط کرونا در تاریخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۳
- ۲-۵- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی در رابطه با برنامه‌های اقدام برای موضوع‌های طرح شده، معرفی همکاران طرح و زمان‌بندی انجام طرح در تاریخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۶
- ۲-۶- تشکیل جلسه هیأت امنی گردهمایی به منظور تعیین موضوعات برای نشست با کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۰۹

بسمه تعالی

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

۷-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی در رابطه با بررسی و تصمیم‌گیری درخصوص موضوعات امنیت غذایی و اصلاح ساختار بخش کشاورزی مورد درخواست کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۰ و ۱۴۰۰/۰۲/۲۹

۸-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر باقری (قائم مقام وزیر علوم) درخصوص موضوع کارورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۱

۹-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با مسئولان سازمان امور اراضی کشور در رابطه با وضعیت اراضی کشاورزی کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۰۴/۲۵

۱۰-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر میرزابزرگ (رئیس امور آموزش عالی سازمان برنامه و بودجه کشور) درمورد بودجه کارورزی در تیرماه ۱۴۰۰

۱۱-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی درخصوص بررسی حق عضویت اعضای گردهمایی و موضوع اصلاح ساختار بخش کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۶ و ۱۴۰۰/۰۶/۳۱

۱۲-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی درخصوص عضویت دانشکده منابع طبیعی و علوم زمین دانشگاه شهرکرد در گردهمایی و بحث و تبادل نظر در رابطه با موضوع زمین‌های دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۸

۱۳-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر نیازی (معاون حفظ کاربری و یکپارچگی اراضی سازمان امور اراضی کشور) در رابطه با موضوع اراضی کشاورزی کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۳

۱۴-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی در رابطه با بحث و تبادل نظر درخصوص اراضی کشاورزی کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۴

۱۵-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور هماهنگی و تعیین موضوعات برای جلسه با وزیر جهاد کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۹

۱۶-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با وزیر جهاد کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۶

۱۷-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور بررسی نامه آقای دکتر جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تات) و شیوه همکاری با سازمان تات در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۷

۱۸-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تات) در رابطه با بررسی راهکارهای همکاری دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی با سازمان تات در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۴

۱۹-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با معاون وزیر جهاد کشاورزی در رابطه با موضوع سیستم نوین کشاورزی ایران در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۳۱ و ۱۴۰۱/۰۲/۲۷

بسمه تعالی

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
سوزت -----

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

- ۲۰-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور تصمیم‌گیری درخصوص تعامل با سازمان تات در بحث سیستم نوین کشاورزی ایران در تاریخ ۱۴۰۱/۰۲/۱۷
- ۲۱-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی جهت تصمیم‌گیری درخصوص حق عضویت اعضای گردهمایی و تصمیم‌گیری درخصوص موضوعها و اولویت‌های پژوهشی اعلام شده توسط سازمان تات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۵
- ۲۲-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی در رابطه با تعیین محورهای اصلی مذاکره با سازمان تات و تعیین محورهای بحث با معاون آموزشی وزارت عtf در تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۹
- ۲۳-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور تصمیم‌گیری درخصوص نشست آینده گردهمایی و بررسی نامه چالش نشر علمی کشور در تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۶
- ۲۴-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با آقای دکتر عمومعبدینی (معاون آموزشی عtf) در رابطه با طرح جامع تحول آموزش بخش کشاورزی و منابع طبیعی و موضوع کارورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۶/۲۲
- ۲۵-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با آقای دکتر جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تات) در رابطه با تعیین طرح‌های اولویت‌دار برای همکاری دوجانبه در تاریخ ۱۴۰۱/۰۶/۳۰
- ۲۶-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور تصمیم‌گیری درخصوص نشست آینده گردهمایی و ادامه همکاری با سازمان تات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۱
- ۲۷-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور تصمیم‌گیری درخصوص نشست آینده گردهمایی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۹
- ۲۸-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با آقای دکتر جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تات) در رابطه با طرح کاهش ضایعات و بهره‌گیری از زائدات در محصولات کشاورزی در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳
- ۲۹-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی به منظور تصمیم‌گیری درخصوص میزان اجلاس آینده گردهمایی و تعیین موضوعات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۳۰
- ۳۰-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر احمدی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا) به منظور بحث و تبادل نظر پیرامون برگزاری اجلاس پنجاهم در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴
- ۳۲-۲- تشکیل جلسه هیأت امنای گردهمایی با جناب آقای دکتر احمدی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا) به منظور تهیه و تدوین برنامه اجلاس پنجاهم در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۵
- در انتهای گزارش، آقای دکتر پورجم بحث حمایت مالی و تشکیل کارگروه‌ها را مطرح فرمودند. اشاره شد که در سال ۱۳۹۰ مبلغ پانصد هزار تومان به عنوان حق عضویت اعضای گردهمایی تعیین و تصویب شده است. در حال حاضر و با توجه به تورم و شرایط کنونی پیشنهاد می‌شود مبلغ پنج میلیون تومان به عنوان حق عضویت سالیانه اعضای محترم گردهمایی تعیین شود.

- در نامه‌ای خطاب به همکاران اعلام شد که موضوعات اولویت‌دار را برای بحث و بررسی در این اجلاس اعلام فرمایند. در مجموع ۱۴ موضوع اولویت‌دار تعیین شد و پس از بررسی در جلسه هیأت امنای گردهمایی، شش مورد (۱) مصوبه ابلاغی ریاست محترم جمهور و راههای اجرایی نمودن آن، (۲) طرح تحول آموزش در رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی، (۳) بحث حفظ و ممانعت از تغییر کاربری اراضی، (۴) کشاورزی دانشبنیان و توسعه شرکت‌های دانشبنیان مرتبط با کشاورزی و منابع طبیعی، (۵) الگوی کشت و (۶) جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتم توسعه) انتخاب گردید و در هر یک از این موضوع‌ها کارگروهی تشکیل خواهد شد.

دکتر شعبان شتاوی: با تشکر از جنبه‌های و دبیرخانه که موارد زیادی را پیگیری فرمودید اما مهم‌تر، پایش زحمات و کارهایی است که انجام شده است. برخی موارد که در مورد آنها مکاتبات و پیگیری انجام شده، در این اجلاس هم به عنوان موضوعات اولویت‌دار مطرح شده است. بنابراین به نظر می‌رسد برخی از موضوعات انقضای زمانی ندارد. برای این اجلاس، شش موضوع تعیین شده است در حالیکه تعداد اعضای حاضر در اجلاس حدود ۳۵ نفر است. پیشنهاد می‌شود موضوعات کمتر و یا تجمعی شود تا اعضاً بیشتری بتوانند در کارگروه‌ها حضور داشته باشند و همفکری و همافزایی بهتر و بیشتری اتفاق بیفتد. در بحث سازمان‌دهی پذیرش دانشجو باید موارد مختلفی را مدنظر قرار داد. در حال حاضر علاوه بر دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی، زیرنظام‌های پیام نور، غیرانتفاعی و دانشگاه آزاد وجود دارد. لازم است به بحث آمایش آموزش سرزمنی و پذیرش دانشجو در تمام زیرنظام‌ها توجه شود و پیشنهاد می‌شود این موضوع در دستور کار گردهمایی قرار گیرد.

دکتر جلیل شفق کلوانق: موضوع امنیت غذایی یکی از موضوعات اولویت‌دار کشور است و پیشنهاد می‌شود موضوع "جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتم توسعه" به "جایگاه کشاورزی، منابع طبیعی و امنیت غذایی در برنامه هفتم توسعه" تغییر کند تا به مقوله امنیت غذایی نیز پرداخته شود.

❖ طرح تحول آموزش رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی کشور

دکتر تیمور جوادی: مشکلات دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی با توجه به مناطق جغرافیایی متفاوت است. در شهرستان‌ها، مشکل پذیرش دانشجو مطرح است. موضوع پذیرش دانشجو بسیار مهم بوده و لازم است در یک جلسه به این موضوع پرداخته شود. در حال حاضر آینین‌نامه‌های بالادستی که در وزارت‌خانه‌ها تهیه شده است و تحقیقات را جهت‌دهی می‌کند به گونه‌ای است که بیشتر به پژوهش توجه می‌شود و به دلیل اینکه در آینین‌نامه ارتقاء به مقالات توجه بیشتری شده است، اعضای هیأت علمی به سمت کارها و تحقیقاتی می‌روند که منجر به چاپ مقاله شود. لازم است آینین‌نامه‌ها اصلاح شود و هیأت علمی و دانشجویان را به سمت کارها و تحقیقاتی حرکت دهد که باعث حل مشکلات کشور شود. مورد دیگر اینکه در حال حاضر دانشگاه‌ها عرضه محور بوده و تقاضاً محور نیستند. این موضوع را چگونه باید حل کنیم؟ اگر ابتدا زیرساخت‌های مناسب در دانشکده‌ها فراهم شود و بعد وارد مراحل حل مشکلات کشور شویم احتمال موفقیت بیشتر است.

بسمه تعالی

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

دکتر علی شمس: دانشگاه‌ها سه وظیفه آموزش، پژوهش و خدمات اجرایی را بر عهده دارند. آیا در چنین نشست‌هایی به دنبال این هستیم که چه تغییری باید در سه حوزه فوق در دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی اتفاق بیفتد تا اثربخشی آنها بیشتر شود یا اینکه می‌خواهیم به سازمان‌های بیرونی مشاوره بدھیم؟ نکته دیگر اینکه مجموعه گردهمایی اکنون به بلوغ رسیده و باید اقداماتی انجام داد تا اثربخشی آن افزایش یابد. اگر گردهمایی طی ۳۰ سال آینده هم به شکل کنونی ادامه پیدا کند آیا مطلوب خواهد بود؟ آیا فقط رئیس وقت دانشکده باید در جلسات حضور داشته باشد؟ آیا رؤسای قبلي و افراد تأثیرگذار هر دانشکده نباید در جلسات حضور داشته باشند؟

دکتر ابراهیم پورجم: در این نشست هم به بررسی مشکلات درونی دانشکده‌ها پرداخته می‌شود و هم قرار است به سازمان‌ها و ارگان‌های بیرونی پیشنهاد و مشاوره بدھیم. اما مهم‌تر این است که این مجموعه باید روی تصمیمات و سیاست‌گذاری‌های سازمان‌ها و ارگان‌های دیگر اثرگذار باشد. الان در دانشکده‌ها بودجه پژوهشی مستقل وجود ندارد. اما در سطح ملی بودجه پژوهشی به صورت سالیانه تصویب می‌شود. سال گذشته ۱۸٪ بودجه پژوهشی کشور به سازمان تات داده شده است. سهم دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی در بودجه پژوهشی کجاست؟ باید در این خصوص نیز راهکارها را بررسی کنیم تا دانشکده‌ها سهمی از بودجه پژوهشی کشور داشته باشند.

دکتر ابراهیم سپهر: بخش کشاورزی در مجموع حدود ۲۳٪ در تولید ناخالص داخلی نقش دارد و لازم است سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی دیده شود.

دکتر اصغر فلاح: طرح تنفس جنگل‌ها یکی از موضوعات مهم در حوزه منابع طبیعی است. این طرح بدون نظر متخصصان تصویب شده و به صورت قانون در آمده است. در حال حاضر هیچ برنامه‌ای برای جنگل‌های شمال کشور وجود ندارد. پیشنهاد می‌شود این موضوع در قالب موضوع جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتمن توسعه دیده شود.

دکتر اسدالله تیموری: برنامه تحولی دولت، برنامه مشخصی است و همه دستگاه‌ها از جمله وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت جهاد کشاورزی برنامه تحولی دارند. توصیه می‌شود قبل از جلسه با آقای دکتر خیام نکوبی (معاون وزیر و رئیس سازمان تات)، محورهای اصلی برنامه تحولی وزارت جهاد کشاورزی را بررسی کنیم. چهار محور برنامه تحولی وزارت جهاد کشاورزی به صورت زیر است: ۱) از تمرکز بر توسعه محصولات کشاورزی به تمرکز بر توسعه صنعت و مدیریت بازار کشاورزی؛ این بند به این معنی است که وزارت جهاد کشاورزی وظیفه تولید محصولات کشاورزی را بر عهده ندارد. در حال حاضر این وزارت خودش را از تولید جدا کرده و در حوزه بازار، بازرگانی و تنظیم بازار فعالیت دارد. ۲) از اکتفا به تأمین غذا به تأکید بر امنیت غذایی پایدار؛ ۳) از اتخاذ سیاست‌های قیمتی و تجاری به افزایش رقابت، رفع عدم تقارن‌های اطلاعاتی بخش کشاورزی و حمایت‌های مستقیم از مصرف‌کننده نهایی. من نظرم این است که در این نشست‌ها باید به مطالبه‌گری سهم بودجه دانشکده‌ها از سبد هزینه دولت و سبد مصرف‌کننده فکر کنیم. آیا سهم دانشکده‌های کشاورزی از ارزش افزوده تولید، از مالیات بر ارزش افزوده و .... دیده شده است؟ لازم است وزیر محترم علوم را مجاب کنیم تا تبصره‌هایی در حمایت از پژوهش و آموزش کشاورزی و ... برای دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی در بودجه‌ها بگنجانند. ۴) از تعیین آب‌بهای مبتنی بر سطح زیرکشت به تعیین آب‌بهای مبتنی بر میزان مصرف.

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

- در وزارت علوم هر ۱۵-۱۰ سال یکبار تغییرات و تحولاتی اتفاق می‌افتد. تغییر سرفصل‌ها، تغییر الگوی تدریس، تغییر الگوی نظام پذیرش دانشجو و غیره. به لحاظ اینکه در چهار دهه گذشته هیچ دانشکده‌ای آنطور که باید و شاید در بحث زیرساخت‌های مورد نیاز برای آموزش کشاورزی مجهز نشد، به دنبال درمان است و به سازمان تات رسیده است. بنده خواهشمند این است که دو موضوع را متمایز از هم بینیم. ۱) آموزش کشاورزی مولفه‌ها، ابزار و زیرساخت‌های مناسب خودش را می‌خواهد. از آنجا که وزارت علوم در ۴۰ سال گذشته در این بخش کمکاری کرد، باید همکاری را نزد طبیبی ببرد که پژوهش عمومی است. ۲) در حوزه تولیدات کشاورزی و پژوهش می‌توانیم با سازمان تات همکاری داشته باشیم. ما حاضریم با سازمان تات همکاری داشته باشیم اما باید این مشارکت و همکاری را تعریف و تحدید (مرزبندی) کنیم. وظیفه اصلی سازمان تات پژوهش و تحقیق نیست. وظیفه آنها ترویج و انتقال دانش است.

دکتر علی بهشتی آل آقا: چرا رشته‌های پزشکی با همه مشکلاتی که دارد مورد استقبال دانشآموزان است؟ چرا رشته عمران طرفدار زیادی دارد؟ علت فقط درآمد آن رشته‌ها است. اینکه چرا دانشآموختگان رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی درآمد مناسب ندارند باید آسیب‌شناسی شود. در حال حاضر سن کشاورزان بالا رفته است و جوان‌هایی که ما آموزش داده‌ایم سراغ کار کشاورزی نمی‌روند و یا اصلاً کار کشاورزی یاد نگرفته‌اند. وظیفه دانشگاه بود که کشاورزان متخصص، دانشمند و عالم تحویل جامعه بدهد اما دانشآموختگانی را پرورش دادیم که باید آنها را در قالب علوم پایه گذاشت. الان اگر از دانشآموختگان بپرسیم از کشاورزی چی می‌دانی و چه کار یاد داری؟ پاسخ می‌دهد تعداد زیادی مقاله دارم. ما الان دانشآموختگان کاربلد نداریم. هدفی که برای اعضای هیأت علمی تعیین شده است، چیست؟ از آنجا که ارتقاء از طریق مقالات راحت‌تر است، اعضای هیأت علمی به سمت نوشتمن مقاله می‌روند و از کارهای مزرعه‌ای و کاربردی فاصله می‌گیرند. جدول ارتقای کنونی برای رشته‌های علوم پایه مناسب است و نه برای رشته‌های کشاورزی. بنابراین پیشنهاد می‌شود این مجموعه جدول ارتقای مناسبی برای رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی تهیه و تدوین کند.

- در بخش کشاورزی وزارت خانه‌های مختلفی دخیل هستند. وزارت نفت که گازوئیل را به صورت یارانه‌ای به کشاورزان می‌دهد بدین معنی است که به کشاورزان یارانه می‌دهد تا زودتر منابع آب کشور را نابود کنند. در حال حاضر تعداد چاه‌های آب غیرمجاز کشور چقدر است؟ اگر قرار است الگوی کشت اجرایی بشود لازم است ابتدا قیمت نهاده‌های کشاورزی و به ویژه قیمت سوخت واقعی شود.

دکتر ابراهیم پورجم: آیین‌نامه ارتقاء در حال تغییر و تدوین است و وزارت جهاد کشاورزی هم در حال بررسی و تدوین آیین‌نامه ارتقاء است.

دکتر نواب کاظمی: همه دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی با ضعف دانشجویان ورودی درگیر هستند. یکی از راهکارها برای رفع این مشکل، ایجاد رشته‌های بینرشته‌ای است که باعث جذب دانشجویان باکیفیت خواهد شد. گفته می‌شود که دانشکده‌های کشاورزی باید درآمدزایی داشته باشند. ما در این زمینه آماده هستیم اما قوانین اجازه نمی‌دهد و پیشنهاد می‌شود درخصوص این موضوع از دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی نظرخواهی شود و شاید بتوان

بسمه تعالیٰ

شماره
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ
پوست

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

مشکلات قانونی را حل کرد. مورد بعدی بحث مرکز آزمون و ارزیابی ماشین‌های کشاورزی است، که رها شده است. در حال حاضر ماشین‌های کشاورزی در مناطقی مختلفی تولید می‌شوند و اصلاً مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرند.

دکتر محمد شاهدی: مشکلات توسط همکاران محترم مطرح شد اما اینکه چه باید کرد، کمتر بیان شد. لازم است مسیر طراحی شود و مسئولان را قانع کنیم که اگر این مسیر را دنبال کنیم به نتیجه خواهیم رسید. یکی از مواردی که باعث بروز مشکلات شده است عدم فرهنگ‌سازی و فرهنگ‌پروری در مدارس، دانشگاه و جامعه است. همه به فکر منافع شخصی و گروهی خود هستند. در صورتی که در فرهنگ صحیح باید ابتدا به فکر جامعه و کشور بود. فرهنگ‌سازی باید از مدارس آغاز شود و دانشگاه نیز باید به این موضوع توجه ویژه داشته باشد. حال با شرایط موجود چه باید کرد؟ اولین نکته تشویق و ترغیب است که می‌تواند افراد را در مسیر درست سوق دهد. اگر استاد را به سمت نوشتمن مقاله تشویق کنیم، طبیعی است که به سمت نوشتمن و چاپ مقاله می‌رود. در موضوع الگوی کشت نیز با زور و بخشانه کار پیش نخواهد رفت، مگر اینکه با روش‌های صحیح، کشاورز را تشویق کرد و مسیر را به او نشان داد. نکته‌ای که باید به مسئولان وزار جهاد کشاورزی گفته شود این است که آموزش، تحقیق و ترویج در سازمان تات با هدف آموزش و تحقیق در دانشکده‌ها متفاوت بوده و هست. در وزارت جهاد کشاورزی باید افراد در صحنه تولید حضور یابند، مشکلات کشاورز را بررسی کرده و در جهت رفع آنها تحقیق کنند و به کشاورز آموزش دهند.

دکتر سیدحسین گلدانساز: بنده با همکارانمان در سازمان تات ارتباط خوبی دارم. اما آیا تاکنون مجری طرحی بوده‌اید که سازمان تات بودجه آن را تأمین کند؟ آیا رئیس یکی از کمیته‌های سازمان تات بوده‌ایم؟ آقای دکتر عمومعبدی‌نی، آقای دکتر خیام نکویی را به ریاست شورای برنامه‌ریزی آموزشی وزارت عتف منصوب کرده‌اند. این شورا دارای کمیته‌های مختلفی است. پیشنهاد می‌شود در جلسه با آقای دکتر خیام نکویی درخصوص طرح تحول آموزش صحبت نکنیم.

دکتر ابراهیم پورجم: با آقای دکتر خیام نکویی موضوع‌های الگوی کشت و سند امنیت غذایی را مطرح خواهیم کرد. طرح تحول آموزش را در غیاب آقای دکتر عمومعبدی‌نی مطرح نمی‌کنیم. اما اگر همکاران اتفاق نظر داشته باشند می‌توانیم موضوع طرح تحول آموزش را نیز با آقای دکتر خیام نکویی مطرح کنیم.

دکتر شعبان شتاوی: برخی زوایای طرح تحول آموزش برای دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها روشن است اما هنوز تمام ابعاد آن مشخص نیست. بنده در چندین جلسه حضور داشتم و به نظر می‌رسد هنوز انسجام فکری روی این طرح وجود ندارد. یعنی صفر تا صد این طرح مشخص نیست. اینکه طرح به کجا می‌خواهد برود. الزامات و شرایط آن چیست؟ یکسری حسن نیت‌هایی در آن مطرح است اما هنوز مشخص نیست با چه الزامی و با چه زیرساختی و با چه هماهنگی‌هایی با دستگاهها و بخش‌ها. پیشنهاد می‌شود آقای دکتر اکبری این طرح را بیان فرمایند و همکاران نیز نظرات خود را بیان کنند. همانطور که آقای دکتر گلدانساز فرمودند همکاری بین وزارت علوم و وزارت جهاد کشاورزی باید وجود داشته باشد اما مسئولیت اصلی باید توسط وزارت علوم انجام شود. باید از ظرفیت و پتانسیل سازمان تات و وزارت جهاد کشاورزی استفاده شود اما بدین منظور الزامات و سازوکارهایی نیاز است.

دکتر ابراهیم پورجم: همانطور که همکاران فرمودند ما مخالف همکاری با سازمان تات نیستیم اما بحث تولی گری مهم است. بنده در جلسه‌ای در شورای گسترش خدمت وزیر محترم عتف و معاونان ایشان عرض کردم که دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی با طرح تحول همراه هستند اما نگرانی‌های نیز وجود دارد.

دکتر ابراهیم احمدی: اگر به موضوع طرح تحول آموزش نپردازیم ممکن است چنین برداشت کنند که این موضوع برای دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی بی‌اهمیت است.

دکتر سیدحسین گلدانساز: بعد از جلسه، به آقای دکتر خیام نکویی خواهیم گفت که همکاران در طرح تحول آموزش صحبت‌های زیادی دارند اما چون آقای دکتر عمومعبدینی حضور نداشتند، کسی صحبت نکرد.

دکتر گودرز احمدوند: موضوع طرح تحول آموزش از ابتدا خیلی شفاف نبود. اینکه هدف از این طرح چیست و تا الان به کجا رسیده است و در نهایت به کجا خواهد رسید. بنده در برخی جلسات حضور داشتم اما متوجه نشدم آیا چیزی تصویب شده است یا خیر؛ و اگر تصویب شده است هنوز به هیچ دانشگاهی ابلاغ نشده است.

دکتر ابراهیم پورجم: بنده در جلسات شورای گسترش آموزش عالی حضور داشتم. طرح تحول آموزش رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی تصویب نشده است. طرح تحول نظام آموزشی کشور تصویب شده است و جزئیات هر رشته و گروه باید تصویب شود.

دکتر پرویز الماسی: کاهش کیفیت دانشجویان ورودی معضل بزرگی است و باید به این موضوع بپردازیم و آموزش خود را متناسب با این وضعیت تغییر دهیم. دومین مورد عدم آموزش مناسب با بازار کار است. دانش‌آموختگان توانمندی تحويل جامعه نشده است و دانش‌آموختگان توانایی کار در مزرعه و کارآفرینی را ندارند. بنابراین تا جایی که امکان دارد باید در آموزش‌ها تجدیدنظر کنیم. نکته سوم مسئله کمبود آب و تغییر اقلیم است. بخش کشاورزی باید خودش را با شریاط کمبود آب هماهنگ کند و آموزش‌های دانشگاه‌ها باید در این راستا باشد. دیم‌کاری، کشت گلخانه‌ای، کشت هیدروپونیک و ... باید ملاک آموزش باشد.

دکتر اسماعیل خالقی: بنده روز گذشته با ریاست جهاد کشاورزی استان خوزستان و معاونین و مدیران جلسه داشتم. به نظر می‌رسد جهاد کشاورزی استان خوزستان از چالش‌ها و مشکلات استان اطلاع کافی ندارد. در شهریورماه سال جاری با معاون وزارت جهاد کشاورزی جلسه داشتم و بحث الگوی کشت استان خوزستان مطرح و تشریح شد و بیان کردند که در خوزستان برنج کشت نشود اما در استان اصفهان کشت انجام شود. درخصوص مشکلات استان خوزستان در بخش کشاورزی فقط دو موضوع را مشخص کرده‌اند. ۱) احیای نخلات و ۲) کشت گیاهان باغی در اراضی شیبدار. آیا استان خوزستان این مشکلات را دارد؟ یا طرح ۵۵۰ هزار هکتاری که قرار بود اجرا شود. ۲۵۰ هزار هکتار آن اجرا و الگوی کشت نامناسبی انجام شد و مشکلاتی را ایجاد کرد. در جلسه دیروز به مسئولان جهاد کشاورزی استان عرض کردم که بنده یا افرادی را از دانشکده کشاورزی در جلسات پژوهشی استان دعوت کنید و مشاوره بگیرید تا طرح‌ها به صورت موفق‌تر پیش بروند و باعث آسیب به منطقه نشود. نکته بعدی اینکه تجهیزات و امکانات اولیه در دانشکده‌ها وجود

ندارد و لازم است در این زمینه چاره‌جویی شود. اگر بتوانیم با کشاورزان ارتباط برقرار کنیم و هر ماه یا دو ماهی یکبار درب دانشکده به روی آنها باز باشد و پذیرای آنها باشیم و از پتانسیل دانشکده و اساتید بهره ببرند بسیار خوب و مطلوب خواهد بود. اگر بتوانیم مراکز تحقیقاتی یا پژوهشکده‌هایی در دانشکده یا دانشگاه ایجاد کنیم و به جای آنکه بخواهیم از جهاد کشاورزی طرح بگیریم و آنها اولویت‌ها را تعیین کنند، خودمان در جهت رفع مشکلات استان طرح بدھیم، بسیار مطلوب است. مشکل دیگر عدم وجود و ارائه آمارها و داده‌های دقیق است.

دکتر علی شمس: با توجه به صحبت همکاران، به نظر می‌رسد همه همکاران اطلاع کافی از طرح تحول آموزش ندارند. پیشنهاد می‌شود نامه‌ای از طرف گردهمایی برای وزیر محترم علوم ارسال شود و در آن نامه قید شود که هر گونه تغییر و تحولی که قرار است اتفاق بیفتد، پیش‌نویس آن به رؤیت دانشکده‌ها برسد و بعد از نظر دانشکده‌ها مصوب و ابلاغ گردد. در جلسه با مسئولان تأکید کنیم که اینقدر به بخش کشاورزی بعنوان اشتغال‌زایی نگاه نکنند و اگر قرار است اشتغال‌زایی در بخش کشاورزی وجود داشته باشد در حوزه‌های فرآوری، گلخانه‌ها و ... باشد. هر یک از دانشکده‌ها ممکن است طی ۳۰-۲۰ سال اخیر تجربه‌ها و کارهای موفقی در زمینه‌های مختلف داشته باشند. اگر این تجربه‌ها و کارهای موفق احصاء و به اشتراک گذاشته شود بسیار ارزشمند است. در دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه زنجان تمام دوره‌های نظام مهندسی برگزار می‌شود. اما در دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان و احتمالاً تمام دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی نتوانستیم با وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تات و حتی سازمان نظام مهندسی ارتباط برقرار کنیم. وقتی از مسئولان دانشکده فنی و مهندسی سوال کردم چگونه دوره‌های نظام مهندسی را برگزار می‌کنید، گفتند در آینه‌نامه نظام مهندسی ذکر شده است که کلاس‌ها توسط دانشکده‌ها برگزار شود و این موضوعی است که باید پیگیری کنیم تا برای دانشکده‌های کشاورزی نیز انجام شود. در گذشته دانشکده‌های دور افتاده و با هیأت علمی کم، آنقدر مجوز رشته گرفتند تا اینکه شورای گسترش ایجاد رشته را متوقف کرد. الان در دانشکده‌هایی با شرایط مطلوب هم امکان ایجاد رشته جدید وجود ندارد. باید بررسی شود و اگر دانشکده‌ای توانمندی دارد، مجوز ایجاد رشته داده شود. طرح کاداستر که قرار بود سال ۱۳۸۴ به پایان بررسد هنوز روی زمین است. بسیاری از مشکلاتی که در حوزه کاربری اراضی و تقسیم اراضی وجود دارد به این خاطر است که اراضی سند ندارند. اگر این طرح اجرا و به پایان بررسد بسیاری از مشکلات مرتفع می‌گردد. اگر وزارت علوم، دانشکده‌ها را مأموریت بدهد که روی محصولات غالب استان کار کنند، بسیار خوب است و بسیاری از مشکلات استان حل خواهد شد.

دکتر نواب کاظمی: در خصوص برنامه هفتم توسعه پیشنهاد دارم. بنده تمام ماده‌های شش برنامه قبلی که در مورد مصرف انرژی و آلودگی بود را استخراج کرده‌ام. در برنامه اول گفته شده آلودگی شهرهای تهران، تبریز و اراک تا برنامه بعدی درست شود. درست نشد که هیچ، در برنامه بعدی شده تهران، تبریز، اراک، مشهد و کرج و در برنامه‌های بعدی هم چندین شهر دیگر اضافه شده است. در یکی از برنامه‌ها نوشته شده هر خانواده یا سازمان هر سال ۵٪ مصرف خود را کمتر کند. سؤال اینجاست، ۵٪ نسبت به چه چیزی؟ نسبت به چه زمانی؟ در یکی دیگر از برنامه‌ها قید شده، شدت انرژی در برنامه چهارم یک‌چهارم و در برنامه ششم نصف شود. در برنامه چهارم شدت انرژی ۱۲۰ بود و در برنامه ششم شد ۲۵۰، یعنی دو برابر. آیا در برنامه هفتم دوباره قرار است چنین اتفاقاتی بیفتد؟ بنده حاضرم کمک کنم و از برنامه

بسمه تعالیٰ

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

اول تا برنامه ششم هر آنچه در مورد کشاورزی و منابع طبیعی است را استخراج و بررسی کنم و در اجلاس بعدی خدمت شما گزارش دهم.

دکتر ابراهیم پورجم: درخصوص تجارب موفق دانشکده‌ها، آقای دکتر گرجی و همکاران در کرج طرح اصلاح اراضی دیم و افزایش بهره‌وری را انجام دادند و به نتایج مطلوبی هم رسیده‌اند و الان قرار است حدود دو هزار هکتار از اراضی دیم در استان‌های زنجان و قزوین را زیر پوشش این طرح ببرند. این موضوع نشان می‌دهد اگر اساتید در عرصه تولید و مزرعه حضور داشته باشند، کارهای مفید و ارزشمندی انجام خواهد شد. بنابراین یکی از مصوبات، این موضوع است که هر یک از دانشکده‌ها، تجارب موفق خود را به دبیرخانه گردهمایی ارسال فرمایند.

دکتر شهریار مهدوی: با توجه به اینکه آقای دکتر خیام نکویی تشریف می‌آورند لازم است موضع دانشکده‌ها درخصوص طرح تحول آموزش به ایشان اعلام شود.

دکتر ابراهیم پورجم: طرح تحول آموزش مربوط به دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی است و نمی‌خواهیم آن را در سبد سازمان تات بیندازیم. ما باید ابتدا موضوع را درون مجموعه‌ای حل کنیم.

دکتر شهریار مهدوی: در صورت جلسه یک بند آورده شود که درخصوص طرح تحول آموزش لازم است نظر دانشکده‌ها دریافت شود.

دکتر اسدالله تیموری: روز اول اجلاس تمام شد و ما هنوز به دسته‌بندی مهم‌ترین مسائل داخی خودمان برای طرح با وزیر علوم نرسیدیم. بندۀ نظرم این است که در جلسه با آقای دکتر خیام نکویی، دو مطالبه مشخص از ایشان داشته باشیم. ۱) در ارتباط با صنعت چه ظرفیت‌هایی در استان‌ها وجود دارد تا با آنها همکاری کنیم. ۲) می‌توانیم در انتقال دانش و ترویج با سازمان تات همکاری کنیم.

دکتر ابراهیم پورجم: با آقای دکتر خیام نکویی موضوع الگوی کشت را مطرح خواهیم کرد.

دکتر غلام‌عباس اکبری: برای ایجاد رشته‌های جدید در حال حاضر دو مسئله مطرح است. یکی روال عادی درخواست‌ها برای تغییراتی در رشته‌های قدیم و دیگری تأسیس رشته‌های جدید که هر دو مورد به شورای برنامه‌ریزی وزارت عتف بر می‌گردد. در سال‌های گذشته ایجاد رشته‌های جدید متوقف بوده است. در هفته گذشته جلسه‌ای به صورت مجازی برگزار شد و درخصوص وضعیت کلی رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی، شرایط دانشجویان ورودی و خروجی‌ها بحث شد و همچنین به بررسی تقاضاهای ایجاد رشته‌های جدید پرداخته شد. کارگروهی هم که تشکیل شده، کارگروه علمی برنامه‌ریزی آموزشی کشاورزی و منابع طبیعی است. ابتدا قرار بود بندۀ عنوان مسئول کارگروه باشم، بعداً به دلایلی آقای دکتر خیام نکویی به عنوان مسئول کارگروه برنامه‌ریزی آموزشی کشاورزی و منابع طبیعی انتخاب شدند. در یک جلسه دیگر که با آقای دکتر عموم‌عبدینی در وزارت علوم برگزار شد و برخی از همکاران (آقایان دکتر پورجم، دکتر شتایی، دکتر تیموری، دکتر پاکدل، دکتر ابراهیم‌زاده موسوی و ...) حضور داشتند، نگرانی‌ها گفته شد و موضوع به جایی رسید که آقای دکتر خیام نکویی گفت که قرار نیست آموزش را از شما بگیریم. قرار است از ظرفیت‌های موجود در کشور

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

استفاده و با هم به آموزش کشور کمک کنیم. آن هم در جهت آموزش بهینه دانشجویان که بتوانند با دانش و مهارت بیشتر فارغ التحصیل شوند. هنوز چیزی تصویب نشده است و قرار نیست چیزی به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شود بجز اینکه، دانشکده هایی که امکانات ندارند از امکانات سازمان تات برای آموزش دانشجویان استفاده شود. اما در بحث همکاری و اینکه ارتباط با سازمان تات و جهاد کشاورزی چگونه باشد باید به گونه ای باشد که ارتباط مناسب و خوب شکل بگیرد. اگر در شهرستان ها امکانات جهاد کشاورزی مناسب نیست، قرار نیست دانشجویان برای کارورزی حتماً به آنجا فرستاده شوند.

- یکسری موارد دیگری هم پیش بینی شده، اینکه برخی از واحدهای درسی در برخی از استان ها و شهرستان ها با واحدهای جدید درسی جایگزین شوند و در واحدهای جدید امکان فناوری، نوآوری و کسب و کار در آنها بهتر است. درخواست تغییر واحدهای درسی باید به شورای گسترش ارسال شود و در صورت موافقت، انجام شود. کار دیگری که انجام شده است که اسم آن ۳+۳ یا ۳+۲ است، به این صورت خواهد بود که دانشجویانی که از مدارس کشاورزی و منابع طبیعی وارد دانشگاه می شوند، با گذراندن ۲ یا ۳ سال مدرک کارданی یا کارشناسی حرفه ای به آنها داده می شود و وزارت جهاد کشاورزی از قبل کار آنها را تضمین کرده و استخدام می کند. همچنین قرار است ارشد پیوسته و دکتری حرفه ای اجرایی شود. برای امسال در دفترچه انتخاب رشته درج شد اگر رتبه های زیر ۱۰۰، رشته های کشاورزی را انتخاب کند از لحظه ورد به دانشگاه به آنها حقوق داده می شود و پس از اتمام تحصیل در وزارت علوم یا وزارت جهاد کشاورزی جذب می شوند اما از رتبه های زیر ۱۰۰، کسی رشته های کشاورزی را انتخاب نکرد. بنده نیز پیشنهاد می کنم در جلسه با آقای دکتر خیام نکویی موضوع طرح تحول آموزش مطرح نشود.

دکتر ابراهیم پور جم: روز گذشته با آقای دکتر عموم عبدالینی صحبت کردم و به دلیل عدم حضور ایشان در اجلاس، قرار است جلسه دیگری را در تهران برگزار نمایند و در آنجا موضوع طرح تحول آموزش مطرح خواهد شد.

دکتر شعبان شتابی: حضور شخص آقای دکتر خیام نکویی بعنوان رئیس کارگروه خیلی اهمیت ندارد. مهم، آن تصمیماتی است که گرفته می شود.

جلسه ساعت ۲۱ با صلوات بر محمد و آل محمد خاتمه یافت.

﴿ روز دوم (۱۴۰۱ بهمن) ﴾

روز دوم اجلاس با عرض سلام و صبح بخیر توسط دبیر گردهمایی، جناب آقای دکتر پورجم، آغاز شد و برنامه روز دوم
قرائت شد که الگوی کشت و کشاورزی و منابع طبیعی دانشبنیان محورهای اصلی هستند.

❖ موضوع الگوی کشت

دکتر سید مجتبی خیام نکویی (معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی)
عرض سلام و احترام خدمت حضار گرامی و تبریک دهه فجر و اعیاد ماه رجب و تبریک عید مبعث.

امنیت غذایی را نسبت به ۴۳ سال گذشته متحول می‌بینم. در ۴۳ سال گذشته به کشاورزی به مفهوم واقعی توجه نشده است. قضایای جهانی مانند جنگ نیز توجه‌ها را به امنیت غذایی بیشتر کرد. رهبر معظم انقلاب نیز تأکیدات بسیاری بر امنیت غذایی داشته‌اند و زمینه برای تحول در بخش کشاورزی فراهم است. ما در آسیا در زمینه امنیت غذایی رتبه متوسطی داریم و با گسترش خشکسالی جهانی، تقاضا برای آب افزایش می‌یابد و میزان درآمد ناخالص دنیا در افق ۲۰۵۰ از ۱۱۰ هزار میلیارد به بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد می‌رسد، یعنی سه برابر و قیمت مواد غذایی تا آن زمان حداقل دو برابر خواهد شد. ارزش تولیدات ما حدود ۵۰ میلیارد دلار است در صورتی که بخواهیم آنها را وارد کنیم، بنابراین باید متوجه شرایط بود. درخصوص جایگاه بخش کشاورزی توضیحی را ارائه می‌کنم. در حال حاضر از تولیدات کشور با مقدار ۱۲۵ میلیون تن، بیش از ۹۱ میلیون تن زراعی، حدود ۲۰ میلیون تن باقی، ۱۵/۶ میلیون تن دام و طیور و شیلات کمتر از یک میلیون تن است و میزان ضایعات هم ۲۰٪ است. درخصوص اراضی کشور، ما ۳۷ میلیون هکتار اراضی قابل کشت داریم که ۹/۸ میلیون هکتار دیم و ۷/۸ میلیون هکتار آبی است و ۴۰ درصد اراضی آبی، سامانه آبیاری دارد. ۷۲ میلیارد متر مکعب آب وجود دارد که ۲۱ درصد سطحی، ۵۲ درصد قنوات و ۱۷/۵ درصد چشمه و غیره است. در حوزه منابع طبیعی ما ۱۴/۳ میلیون هکتار جنگل، ۲/۷ میلیون هکتار درختچه، ۴/۸۴ میلیون هکتار مرتع و ۳۲ میلیون هکتار اراضی بیابانی داریم. متأسفانه زمین‌ها به دلیل تقسیم زمین براساس قانون ارث در حال قطعه شدن است. ۱۸ تا ۲۰ درصد شاغلین در بخش کشاورزی هستند، ۱۷ درصد صادرات غیر نفتی داریم. تراز تجاری منفی است و میزان تولید ناخالص ۱۱/۷ است. در شرایط موجود با جمعیت ۸۷ میلیون نفر، تولید ۱۲۵ میلیون تن است، میزان آب ناخالص ۷۲ میلیون و درصد تامین انرژی از تولید حدود ۷۵ درصد است.

برنامه‌ای برای دستیابی به امنیت غذایی پایدار داریم. با رشد فعلی جمعیت در سال ۱۴۳۰، ۱۰۳ میلیون نفر جمعیت داریم و نیاز غذایی به میزان ۱۸۰ میلیون تن خواهد بود، پس باید تولید را اضافه کرد. سناریوی اول این است که با آب ناخالص ۶۵ میلیارد متر مکعب، تولید را باید به ۱۱۰ میلیون تن رساند. سناریو دوم، آب ناخالص به ۳۹ میلیارد متر مکعب می‌رسد، پس باید سطح زیر کشت آبی را کاهش داد و نباید ۵۵ میلیون تن بیشتر تولید کرد. سناریوی سوم، بدون افزایش سطح زیر کشت و حتی کاهش کشت آبی، در افق ۱۴۰۶ تولید از ۱۲۵ به ۱۴۱ میلیون تن، در افق ۱۴۱۰ به ۱۵۲ میلیون تن و در افق ۱۴۳۰ به ۱۷۵ میلیون تن برسد و این موضوع فقط با انقلاب بهره‌وری در بخش کشاورزی از

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

مسیر علم و فناوری فراهم است. در آخرین سند امنیت غذایی تأکید بر این است که تمام فعالیت‌های حوزه امنیت غذایی از طریق توسعه نظام نوآوری دانش‌بنیان شود. نظام نوآوری یعنی فعالیت بازیگران حوزه کشاورزی مدیریت، پیگیری و نظارت شود. فعالیت وزارت جهاد کشاورزی و نهادهای دیگر نقش مهمی در پایداری بخش کشاورزی دارند، مثلًا وزارت نفت مسئول تولید کود ازت است که بر تولیدات مؤثر است. مورد دوم برونو سپاری فعالیت‌های غیرحاکمیتی است که به بخش خصوصی واگذار شود. موارد دیگری که در سند امنیت غذایی به آنها تأکید شده است افزایش اقتدار ملی و ضرب بفود دانشگاه است که باید مدنظر قرار گیرد و این موضوع می‌تواند باعث افزایش تولید کشاورزی شود. مدیریت منابع پایدار مثل خاک، آب، جنگل، مرتع و ذخایر ژنتیکی بسیار مهم است اما به آنها توجه زیادی نداریم. متأسفانه در زمینه فراسایش خاک رتبه اول دنیا را داریم، متأسفانه ما یک نسخه پشتیبانی ذخایر ژنتیکی برای نسل آینده نداریم، چون ما این مورد را هزینه می‌دانیم. تنها برنج معطر دنیا مربوط به ایران است که باید مورد توجه و حمایت قرار گیرد. بحث بعدی آموزش و تربیت کشاورزان و بهره‌برداران است، این یک هشدار است که میانگین سنی بهره‌برداران بالای ۵۰ سال است و حداقل ۱۰ سال دیگر توانایی کار و خروجی خواهد داشت و برای جایگزینی نسل، کار خاصی انجام نداده‌ایم. پس نظام آموزشی در بخش کشاورزی باید متحول شود و تربیت دانشجویان کشاورزی و کشاورزان باید از مسیر هنرستان کشاورزی آغاز شود و بدین منظور امسال ۴۲ هنرستان کشاورزی افتتاح شد. اما در حوزه چالش‌های بخش کشاورزی، ما برای اینکه تولید دانش‌بنیان داشته باشیم با محدودیت‌هایی روبرو هستیم. گرمایش جهانی، تغییر اقلیم (هر درجه گرم شدن زمین ۱۰ درصد محصولات کشاورزی کاهش می‌یابد)، خشکسالی، کاهش آب، تحریم و محدودیت‌های بین‌المللی موانع ما هستند، اما ما ظرفیت‌های دست نخورده، تجربیات و دستاوردها و سیاست‌های ابلاغی رهبری را داریم. چالش‌ها، اولین چالش ما نگاه حمایت از تولیدکننده نداریم و دولت مداخلات غیر اصولی دارد، تنظیم بازار ما معمولاً برای حمایت از مصرف‌کننده است. رویکرد سرکوب قیمتی داریم، سیاست ارزی و تجارتی ناپایدار داریم. به منظور اجرای سند امنیت غذایی باید ستادی تشکیل شود که در رأس آن رئیس محترم جمهور یا معاون اول ایشان باشد تا پیگیری‌ها به شکل بهتری صورت گیرد. دومین چالش کاهش آب در دسترس و تشدید فراسایش و فقر خاک کشاورزی است، پس یکی از اولویت‌ها باید مدیریت آب باشد، از فناوری‌های بومی حفظ و امنیت آب غفلت شده است. ما بحث آبخیزداری را جدی نگرفته‌ایم، مثلًا بارندگی‌ای که باید منشأ سرسبزی و تولید باشد منشاء تخریب و سیل می‌شود. همچنین صنایع آبر، مثل فولاد ایجاد شده است بدون آنکه به موقعیت آن توجه شود. ضعف دموکراسی آب، مثلًا حقابه هیرمند استفاده نمی‌شود، یا چرا ترکیه باید روی آب‌هایی که به ایران می‌آمد سد بزند. در حوزه منابع طبیعی مهم‌ترین راهبرد صیانت و حمایت از جنگل‌های کشور است. شرایط کشور از نظر تولید ریزگرد و غیره مثل محیط زیست مناسب نیست و در زمینه تولید کربن در جایگاه ۶ یا ۷ جهان قرار داریم. این پروتکل‌ها توسط آمریکا ایجاد می‌شود و می‌تواند در آینده به کشور فشار بیاورد که با این میزان تولید کربن، باید تولید داشته باشید. برای خروج از این وضعیت، طرح کاشت یک میلیارد نهال با بودجه مردم می‌تواند طرح مناسبی باشد که اگر انجام نشود علاوه بر ریزگردها و .... جریمه‌های جهانی نیز داریم. چالش سوم خرد بودن سطوح کشاورزی و تغییر بی‌رویه کاربری اراضی است. یکی از راهبردها صدور سند تک برگ برای تولیدکنندگان است که می‌تواند برای وام گرفتن استفاده شود و در گام دوم به افرادی که یکپارچه سازی انجام می‌دهند

بسمه تعالی

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

وام تعلق گیرد. چالش چهارم اجرای الگوی تولید نامتناسب با مزیت‌های منطقه‌ای است. یعنی بهره‌برداران در هر منطقه‌ای هرچه تمایل داشتند کشت می‌کردند. باید متوجه بود که الگوی تولید فراتر از الگوی کشت است، چون الگوی کشت صرفاً بر تولیدات با غی و زراعی متمرکز می‌شود اما الگوی تولید حوزه‌های مختلف مثل دامی و غیره را نیز در بر می‌گیرد. چالش پنجم مبحث سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی است. میانگین سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص ملی ۱۱/۷ است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های عدم پیشرفت کشاورزی عدم سرمایه‌گذاری در آن است. همچنین وابستگی ملی ۱۱/۷ است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های عدم پیشرفت کشاورزی عدم سرمایه‌گذاری در آن است. همچنین وابستگی بخش کشاورزی به واردات نهاده‌های اصلی و پایه تولید مانند فسفات، خوارک دام، علوفه و ... این در حالی است که مهم‌ترین راهبرد توسعه کشت علوفه با استفاده از منابع ژنتیکی فراموش شده است. ما منابع ژنتیکی عظیمی داریم، مثلاً ما ارزن را داریم که کم آب است یا سورگوم خوش‌ای را داریم. راهبرد دوم پرورش صنعتی دام و طیور است زیرا یکی از مشکلات ما پرورش سنتی دام و طیور است. راهکارها شامل افزایش تعریف وارداتی برای حمایت از تولید داخل، قیمت خرید مناسب با قیمت جهانی باشد چون در غیر این صورت تولید در مسیر قاچاق قرار می‌گیرد، زهکشی ۵۰۰ هزار هکتار از اراضی استان‌های شمالی است. ما اگر این زهکشی را انجام دهیم می‌توانیم به جای تک کشتی دو کشتی داشته باشیم برای محصولاتی مانند برنج. چالش هفتم پایین بودن بهره‌وری است. ابتدای انقلاب میانگین گندم آبی ۱۷۰۰ کیلو بود و الان به ۴۳۰۰ کیلو رسیده یعنی حدود دو نیم برابر اما در سال گذشته، دیم تولیدی ما سیروان رخشا در استان البرز میزان هفت تن در هکتار گندم برداشت کردیم. اگر میانگین گندم را از ۴/۳ تن به ۵/۵ تن در هکتار برسانیم صادرکننده خواهیم بود و ظرفیت دانشی ما باید به میدان بیاید. در ستاد اجرای فرمان امام به سرمایه‌گذاری در بخش دیم تأکید شد و میانگین گندم دیم ما ۳۵۰ کیلو در هکتار بود و با حمایت‌های ستاد اجرای فرمان امام این مقدار به ۹۵۰ کیلو رسیده است. این در حالی است که در کرمانشاه و کردستان مزارع دیمی نمونه گندم ۲/۸ تا ۳ تن گندم برداشت می‌کنند و در اینجا نیاز به بحث دانش است. پیش‌بینی سال آینده حداقل ۱۲۰۰ کیلو گندم در هکتار است. افزایش از ما عدم انتخاب و انسجام تحقیقات دانشگاهی داریم اما به دنبال ساختار و به جای فرد هستیم. چالش هشتم حس رقابت بخش دولتی کشاورزی با بخش خصوصی در تحقیقات چالش است. چالش نهم ناتوانی مالی و پایین بودن قدرت جذب و ریسک پایین کشاورزان در بکارگیری نتایج تحقیقات است. چالش دهم ناکافی بودن توسعه بنگاه‌های دانش بینیان در بخش کشاورزی است. چالش یازدهم ناقص بودن زنجیره ارزش برای حرکت به سمت کشاورزی اقتصادی است که باید بخش خصوصی را برای تکمیل زنجیره ارزش این بخش فعال کرد. یک طرح آزمایشی، طرح فجر تا فطر است که ۳۳ قلم کالای بخش کشاورزی با صفر درصد سود ارائه خواهد شد. راه حل‌های دیگر توسعه بازارهای صادراتی، خرید از طریق کارخانجات فرآوری بخش خصوصی و اتصال تولیدات به زنجیره‌های ملی است، متأسفانه محصولات ما استاندارد ورود به بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را ندارد. در ضمن باید به ارزان‌سازی تولید توجه شود که می‌تواند از دستاوردهای بخش دانشگاهی باشد. چالش دوازدهم روند کاهنده تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی است. وضعیت تراز تجاری ما منفی است، چون چشم‌انداز جالب و جذاب برای سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی نداریم. چالش سیزدهم غالب بودن حمایت از مصرف کننده به جای تولید کننده داریم. چالش ۱۴ پایین بودن رشد قیمت محصولات کشاورزی است. چالش ۱۵ عدم برنده‌سازی در بخش کشاورزی است. چالش ۱۶ شناسه‌دار نبودن سرمایه‌گذاری و کسب و

بسمه تعالی

شماره: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
سوت: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

کار در بخش کشاورزی است. ما از ظرفیت‌های موجود غافل هستیم و باید در زمینه الگوی کشت کار دانشبنیان صورت گیرد و نیاز به حمایت ملی است و باید چندین وزارت با همدیگر و سازمانهای آن با دانشگاه‌ها همکاری کنند. مهمترین رویکردهای ما در بحث الگوی کشت: ۱) انقلاب بهره‌وری با افزایش ضریب نفوذ دانش و فناوری، ۲) جهش تولید در دیمزارهای کم بازده، ۳) کشت سبزی و صیفی از دستاورد ارزه به سمت گلخانه‌ها، ۴) کشت گیاهان علوفه‌ای کم آب بر، ۵) کشت دانه‌های روغنی است. دستاوردها شامل سالی ۳ میلیارد مترمکعب کاهش آب، یعنی افزایش ۱۸ درصدی بهره‌وری آب و کاهش ۶ درصدی آب مصرفی و افزایش ۱۱ درصدی ضریب خودکفایی و در صورت اجرای مطلوب الگوی کشت، سالی دو میلیارد کاهش واردات، افزایش درآمد کشاورزان و ارزان‌سازی تولید را به دنبال خواهد داشت. ما از بدو پیروزی انقلاب تا الان، از ۱۰ میلیون هکتار سطح زیر کشت به ۱۴ میلیون هکتار رسیده‌ایم، بنابراین ۴۰ درصد افزایش تولید ما ناشی از سطح زیر کشت است و بخش اعظم آن به دلیل نفوذ علم و دانش در بخش کشاورزی است.

دکتر ابراهیم پورجم: طی همکاری که با آقای دکتر جعفری (معاون پژوهش و فناوری سازمان تات) داشتم به طرح کاهش ضایعات محصولات کشاورزی رسیدیم که بسیار جامع است و می‌تواند تمام بخش علمی کشور را درگیر کند اما نیاز به بودجه دارد که قابل قطع کردن نباشد. همچنین تصرف در اراضی کشاورزی توسط طرح‌های عمرانی می‌تواند تهدید بسیار بزرگی باشد و در این خصوص نامه‌ای به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است. مورد بعد، مصوبه استانی ریاست محترم جمهوری است که به جهاد کشاورزی ابلاغ شده است مبنی بر اینکه تمامی دانشگاه‌ها برای حمایت از بخش کشاورزی به میدان بیایند.

دکتر اسدالله تیموری: ما تمام تلاشمان را برای ایجاد یک سند انجام می‌دهیم اما پس از تصویب و ابلاغ سند، نظارتی بر اجرای سند یا الگو وجود ندارد. برای تدوین سند امنیت غذایی فرصت‌سوزی کرده‌ایم اما بالعکس در برنامه الگوی کشت کار با عجله پیش رفته است که سبب شد تمام ذینفعانی که در سیاست‌گذاری و اجرا هستند و همچنین کشاورزان مان مشارکت نداشته باشند. یکی از ذینفعان دانشگاه‌ها هستند که به بازی گرفته نشدن. در زمینه الگوی کشت و امنیت غذایی می‌طلبید که مراکز آموزشی و تحقیقاتی دوشادوش همدیگر باشند و این همکاری به صورت دلسوزانه انجام گیرد. هنوز آموزش کشاورزی متولی مشخصی ندارد و برای پرورش کشاورز آینده هیچ برنامه‌ای تعیین نشده است. با اینکه از برنامه‌های آموزش کشاورزی حمایت‌هایی صورت گرفته است اما در نگاه مسئولین اصلی دولت، سازوکار حمایتی شفافی انجام نشده است. با توجه به نقشه افزایش تولید در این ۴۳ سال در سایه دانش و دانشگاه‌ها، چه سبد حمایتی به دانشگاه‌ها تعلق گرفته است؟ ما باید از هزینه‌ای که مصرف‌کننده برای محصول می‌پردازد، سهم بخش دانش را برداریم. درخصوص تحقیقات، الان فصلی است که باید الگوی تحقیقات را با تفکیک مأموریت‌ها برای دانشگاه‌ها و برای مراکز تحقیقاتی وابسته به تات و حتی تحقیقات مشترک تعریف کنیم تا به یک برنامه صحیح مشترک برسیم. ما چه بخواهیم چه نخواهیم در آینده، کشاورزی نمایه اقتدار کشورهای است، آیا ما در این راه گام برمی‌داریم؟

دکتر شعبان شتابی: یک ایراد کلی از سخنان دکتر خیام نکوبی این است که تمام چالش‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی فقط در بخش تولید آمده است و در بخش مصرف، چالشی مطرح نشده است. اما در بحث امنیت غذایی سهم

توزیع، نگهداری و مصرف بسیار مهم است. طرح کاهش ضایعات بسیار مهم است و اگر در مصرف، کار عمده‌ای انجام شود شاید آنقدر نیاز به فشار به عرصه‌های تولید نباشد. پس باید به بخش توزیع، نگهداری و مصرف و تبدیل و ارزش افزوده نیز توجه شود. نکته دوم اینکه الگوی کشت یک ضرورت انکارناپذیر است اما الگوی کشت باید تحت یک نگاه فنی- مدیریتی و به صورت تلفیقی نظارت شود. در بحث سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی چقدر از پتانسیل دانشگاه‌ها استفاده شده است؟ این را یک ایراد می‌دانیم. جایگاه آموزش و پژوهش در این حلقه چهارگانه کجاست؟ جایگاه نظارت و پایش در این طرح دیده نشده است و حداقل در این زمینه باید از ظرفیت دانشگاه‌ها استفاده کرد. نکته بعدی اینکه چرا اصرار بر اجرا در تمامی استان‌ها است؟ چرا در استان‌های پایلوت این طرح انجام نمی‌شود؟ الگوی کشت دو بخش دارد، ۱) بخش فنی و بحث مناسب با اراضی است که باید تناسب اراضی را برای تک تک محصولات استراتژیک انتخاب شده، پیاده‌سازی شود، ۲) بخش الزامات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. در بحث تناسب اراضی اجرای آن نیازمند داده است. سوال اینجاست که داده تا چه حد در مقیاس قابل قبول و استانی وجود دارد و این مقدار داده چقدر دقت دارد و چقدر به روز است؟ برای اجرای برنامه الگوی کشت نیازمند یک پایگاه داده مکان محور هستیم. نکته دوم، مدل مناسب اجرای الگوی کشت برای تک تک محصولات است. در این زمینه لازم است به الزامات و استراتژیک و انتخابی برای برنامه‌ریزی و ظرفیت‌های خاص استانی و منطقه‌ای توجه شود. در بحث مربوط به الزامات و مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی لازم است مطالعه جامعی از این مسائل انجام شود که این مطالعه شامل تمامی عوامل مؤثر بر اجرای الگوی کشت است. مثلاً در گلستان قرار بر حذف کشت گوجه‌فرنگی است که تبعات آن بر روی کارخانجات مرتبط توجهی نشده است. شتاب و عجله در طراحی و اجرا می‌تواند آسیب‌هایی وارد کند و نسخه بهتر این بود که حداقل ابتدا در یک استان این طرح اجرا و تبعات آن بررسی می‌شد و بعد در استان‌های دیگر اجرا می‌شد.

دکتر اصغر فلاح: جنابعالی فرمودید ایران در زمینه انتشار کربن، رتبه ششم را دارد و فرمودید که متأسفانه با خرد شدن اراضی روبرو هستیم. اما با این حال می‌توانیم تولید را افزایش دهیم. امیدوارم افزایش تولید با تغییر کاربری اراضی منابع طبیعی به اراضی کشاورزی تعبیر نشود. در مورد نهضت ملی کاشت یک میلیارد نهال، این موضوع را به فال نیک می‌گیریم، اما هر ساله در هفته منابع طبیعی نهال رایگان بین مردم توزیع می‌شود ولی باید بررسی شود که سرنوشت نهال‌ها چه می‌شود؟ درختداری بسیار مهمتر از درختکاری است و این امر با اعتبارات قابل توجه عملی می‌شود و حمایت مجلس و دیگر سازمان‌ها را می‌طلبد.

دکتر اسماعیل خالقی: استان خوزستان از نظر وسعت حدود ۱۰/۲ درصد اراضی کل کشور را به خود اختصاص داده، با پنج میلیون جمعیت که ۶ درصد کل جمعیت ایران می‌باشد. درخصوص سند الگوی کشت استان خوزستان که در شهریور ۱۴۰۱ تدوین شده بود، احساس می‌کنم به دلیل عدم ورود دانشگاه به این پروسه، گونه‌های گیاهی پیشنهادی مناسب نیستند و بیشتر به سمت گیاهان خاصی رفته و از برخی دیگر غافل شده‌اند. مثلاً کشت گیاهان دارویی که ظرفیت برای استان است، دیده نشده است و بیشتر به سمت گندم دیم و یونجه یا گیاهی مثل کلزا و همچنین گیاه نیشکر رفته‌اند. آیا در مورد ظرفیت اراضی شنی-سدیمی فراوان در منطقه که تحقیقات بسیار خوبی توسط دانشگاه‌ها در مورد آنها شده، استفاده شده است؟ آیا نمی‌توان در الگوی کشت از این اراضی استفاده کرد؟ آیا در الگوی کشت منطقه از گیاهی مثل

بسمه تعالی

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----
پیش رفت

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

یونجه استفاده شده است؟ یا خرما که می‌تواند جایگزین برخی از محصولات شود. سیستم به گونه‌ای پیش رفته است که مجوز برج برای کسب و کار استان خوزستان لغو و برای استان‌های دیگر مجوز اعمال شده است. همچنین فکر می‌کنم اگر طرح به صورت پایلوت انجام شود بهتر بود. مثلاً کشت سراسری زیتون را به یاد بیاورید که با مشکلات بسیاری روبرو شد. در آن طرح، درختان زیتون در سراسر کشور کشت شد اما هر درخت کمتر از دو کیلو باردهی داشت و طرح موفقی نبود. من انتظار دارم در طرح‌های استانی از اساتید دانشگاه برای نظردهی و بحث‌های پژوهشی دعوت شود. کشت در استان خوزستان به دلیل شرایط اقلیمی خاص، شاید در فصل تابستان قابل مدیریت نباشد اما در پاییز و زمستان ظرفیت زیادی دارد و می‌توان از کشت‌ها در فصول پاییز و زمستان استفاده کرد و به خصوص در مورد گیاه گیاهان دارویی که زمینه برای آن فراهم است.

دکتر علی بهشتی آل آقا: بیشتر از جایگاه یک کشاورز به بحث الگوی کشت خواهیم پرداخت. من بر این باورم که اگر مشکل آب نبود به این سرعت طرح الگوی کشت پیگیری نمی‌شد. براساس اطلاعات کشور ایران از لحظه بحران خشکسالی در جهان، رتبه ۱۴ را داراست و بیش از ۵۵ درصد آب مصرفی ایران از آبهای زیرزمینی برداشت می‌شود و تبعات آن مشخص است. ما حدوداً ۸۰۰ هزار حلقه چاه در کشور داریم و گفته می‌شود تعداد چاههای غیرمجاز ۴۵ درصد است، این بدان معناست که حداقل ۳۵۰ هزار حلقه چاه غیرمجاز داریم و هیچ کنترلی بر آنها وجود ندارد. نیروی متحرکه چاههای غیرمجاز اکثرآ دستگاه‌های تراکتوری هستند که کشاورزان توسط شافت و غلاف به چاهها وصل کرده و آب را بدون توجه به سطح زیر کشت و دیگر موارد قانونی، برداشت می‌کنند. واقعاً مسئله کشاورزی و ذیل آن طرح الگوی کشت تک وزارت خانه‌ای نیست و به گروه‌های مختلف مربوط می‌شود. وزارت نفت در کشاورزی نقش تعیین کننده‌ای دارد، این وزارت به دارندگان تراکتور یارانه سوخت می‌دهد، یعنی سوخت ارزان به کشاورز داده می‌شود برای استحصال منابع آبی، اگر از این سوخت برای خاک‌ورزی استفاده شود باعث افزایش تولید کربن و کاهش کیفیت خاک خواهد شد. اگر مثل سایر نهاده‌ها، یارانه برای سوخت برداشته شود، کشاورزان کمتر برای استحصال آب از این ادوات کشاورزی استفاده می‌کنند.

دکتر سیدحسین گلدانساز: الگوی کشت نباید باشتاپ پیش برود. در این زمینه لازم است برنامه‌ریزی دقیق باشد و این طرح براساس کار کارشناسی جامع انجام شود. مورد دیگری که باید مدنظر قرار گیرد، جلوگیری از تغییر کاربری اراضی کشاورزی است.

دکتر مسعود فهرستی: در موارد بحث شده کمتر به زنجیره ارزش پرداخته شد. زنجیره ارزش تمام مباحث مربوط به تولید، توزیع، مصرف و ضایعات را در خود دارد. در خصوص الگوی کشت که در مباحث اقتصاد کشاورزی می‌گنجد با اعضای هیئت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج یکسری پژوهش‌هایی داشتم. کار فوق العاده سخت و جسورانه‌ای است. الگوی کشت را می‌توان برای یک فرد، یک مزرعه، یک شهرستان و تا سطوح بالاتر انجام داد. در طرح الگوی کشت باید دید چه اهدافی مدنظر است و چه محدودیت‌هایی وجود دارد و مدل‌هایی برای آن در نظر گرفت. هدف‌های طرح فعلی چیست؟ سود کشاورز؟ کاهش هزینه‌های کشاورز؟ حداقل سازی مصرف آب؟ به حداکثرسازی اشتغال توجه شده

بسمه تعالیٰ

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

است؟ از شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده می‌شود؟ آیا حداقل سازی ریسک شکل گرفته است؟ آیا حداکثرسازی رفاه برای کل جامعه مدنظر است؟ در بخش محدودیت‌ها کار بسیار پیچیده‌ای است و در الگوهای اقتصاد هنجاری می‌گنجد، یعنی از آنچه باید باشد، صحبت می‌شود. اینکه چه منابعی در دسترس است؟ در این بخش می‌توانیم تحقیقات انجام شده دانشگاهی را در محدودیت‌ها بیاوریم و برای آن محدودیت‌بسازیم و در الگوی نهایی تمامی موارد را در نظر بگیریم. یعنی در کارگروه نهایی الگوی کشت اهداف و محدودیت‌های تمامی استان‌ها جمع‌بندی شود. سوال من این است که آیا کارگروه‌های استانی تشکیل شده است؟ آیا در طرح از اساتید دانشگاهی استفاده شده است؟ کارگروه‌های استانی کارشناس را انجام دادند و الگوی بهینه اعلام شده است؟ اگر اعلام شده چگونه ضمانت اجرایی دارد؟

دکتر تیمور جوادی: در طرح الگوی کشت چه برنامه‌های اجرایی برای آن داریم؟ با توجه به تغییرات اقلیمی، برای حفظ منابع آبی چه کاری انجام داده‌ایم؟ در استان کردستان و منطقه دهگلان قبلًا عمق چاه آبی حدود ۳۰ متر بود و الان به ۱۶۰ متر رسیده است و حتی پیشنهاد متخصصان، حالت استراحت چند ساله برای این منطقه است. اگر بخواهیم اقتدار امنیت ملی را حفظ کنیم باید به زیرساخت‌ها بپردازیم. آیا برای حفظ منابع آبی یا شیرین‌سازی آب چه برنامه‌ای در نظر گرفته شده است؟ ضمانت اجرایی الگوی کاشت چه هست و آیا می‌توان کشاورز را مجبور به کشت محصول کرد؟ سهم تغییرات اقلیمی در الگوی کاشت دیده شده است؟ آیا این طرح داوری شده است؟ اگر این طرح در آینده کشور را دچار مشکل کند چه کسی باید پاسخ‌گو باشد؟ درباره تربیت نیروی متخصص، چرا فارغ‌التحصیلان به کار کشاورزی روی نیاورند؟ آیا راهاندازی مجدد هنرستان‌ها نیروی کشاورز مورد نیاز کشور را تأمین می‌کند؟ ما چگونه می‌توانیم دانش‌آموختگان کشاورزی را به کار کشاورزی راغب کیم؟

دکتر رضا بهراملو (رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان): در بحث امنیت غذایی با دو بحث آب و زمین مواجه هستیم. اگر این دو مورد حفظ شوند به امنیت غذایی خواهیم رسید. در بحث حفظ آب، یکی از معضلات کشور ما مدیریت غیریکپارچه آب است. بخشی از این مدیریت توسط وزارت نیرو و بخشی توسط وزارت کشاورزی انجام می‌شود. مدیریت آب‌های زیرزمینی در اختیار وزارت نیرو بوده و کشاورز فقط به عنوان بهره‌بردار است. اگر مدیریت یکپارچه آب توسط وزارت جهاد کشاورزی جزو مصوبات قرار گیرد، آن وقت وزارت جهاد کشاورزی باید در این خصوص پاسخ‌گو باشد. نکته دوم حفظ اراضی است، اگر زمین نباشد نمی‌توان الگوی کشت را اجرا کرد. پایه اساسی امنیت ملی، امنیت غذایی است. پس باید اراضی حفظ شود. طرح پایلوت الگوی کشت برای اولین بار در استان همدان در حال انجام است. در این منطقه قرار است محصولاتی مانند سیب زمینی، یونجه، چغندر قند، گوجه فرنگی و ذرت دانه‌ای کاهش سطح زیرکشت داشته باشند و محصولاتی مانند گل محمدی، زعفران، گیاهان دارویی، کلزا و گلنگ که نیاز آبی پایینی دارند، جایگزین شوند. درخصوص آموزش پیشنهاد می‌شود در دانشگاه‌ها دروس کشاورزی متناسب با نیاز جامعه اصلاح شوند.

دکتر ابراهیم احمدی: ارتباط دانشگاه بوعلی سینا و مراکز تحقیقات کشاورزی و سازمان جهاد کشاورزی در استان همدان نزدیک و هماهنگ بوده است و امیدواریم این همکاری ادامه داشته باشد.

بسمه تعالیٰ

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

دکتر عباس پاکدل: در مورد امنیت غذایی ما مکاتبه‌های بسیاری با مسئولان و حتی با رهبری داشتیم که این مسئله جدی است. رهبری در بسیاری از سخنرانی‌ها به این موضوع پرداخته‌اند اما دولت‌ها خوب عمل نکردند. اگر وزیر کشاورزی برای مبحث امنیت غذایی ارزش قائل بودند حتماً در این نشست شرکت داشتند. تقسیم اراضی نیز بحث مهمی است. رئیس جمهور محترم بر حمایت از تولیدات کشاورزی تأکید دارند اما هم‌زمان بحث مسکن ملی مطرح می‌شود که می‌خواهند زمین‌های کشاورزی را تغییر کاربری دهند. پس باید بین سازمان‌های مختلف، هماهنگ عمل کنند. معضل بعدی آمارهای متناقض است، تا زمانی که آمارهای دقیق وجود نداشته باشد نمی‌توان کار را به نحو احسن انجام داد.

دکتر محمد شاهدی: برای ورود دانش به بخش کشاورزی نیاز به ساختار و روش داریم، سازمان نظام مهندسی که ایجاد شد، یکی از وظایف آن انتقال علم به عرصه تولید بود، یعنی قرار بود با ایجاد شرکت‌های خصوصی و با استفاده از فارغ‌التحصیلان به کشاورزان آموزش و مشاوره دهد. اینها راهکارهایی هستند که تا الان خوب جهت نگرفته‌اند. همچنین تعاوی‌های کشاورزی باید به کشاورزان مشاوره بدهند و حتی در چگونگی کاشت هم کارایی داشته باشند. درخصوص اراضی کشاورزی و سنددار کردن آنها، اگر اعطای سند اراضی صورت نگیرد مجدداً با مشکلاتی روبرو خواهیم بود، البته باید در سند قید شود اگر زمین تغییر کاربری داده شود سند آن باطل خواهد شد.

دکتر کاظم پوستینی: برای اجرای برنامه‌ها نیاز به تعاملات بین سازمانی است، به ویژه در مورد تغییر کاربری اراضی. تقاضای ما ایجاد یک کارگروه مشترک می‌باشد که حداقل فرهنگ‌سازی در کشور صورت گیرد و تغییر کاربری اراضی کشاورزی کاهش یابد.

دکتر غلام‌عباس اکبری: الگوی کشت باید براساس ظرفیت‌های اکولوژیک در بوم‌نظام‌ها باشد و به صورت استانی پیگیری شود. در بحث امنیت کشور توان بالایی داریم و نیروهای نظامی در این زمینه همکاری و ارتباط بسیار زیادی با دانشگاه داشته و دارند و باید در تحولات مرتبط با امنیت غذایی، الگوی کشت و ... از تمام ظرفیت کشور به ویژه دانشگاه‌ها استفاده شود.

دکتر سید مجتبی خیام‌نکویی: اگر الگوی کشت را توضیح می‌دادیم، بسیاری از سؤالات دوستان مرتفع می‌شد. متأسفانه نتایج بسیاری از تحقیقات، در حوزه اجرا کاربرد ندارد، اما امروز با همکاری اعضای سازمان‌های کشاورزی به ویژه در بحث الگوی کشت، قابلیت اجرایی شدن تحقیقات دیده می‌شود. با تلاشی که انجام شد آیین نامه ارتقاء را به صورت کلی تغییر داده‌ایم. با توجه به اینکه بسیاری از دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی بیکار هستند، طی تفاهم‌نامه‌ای با معاون پژوهشی وزارت علوم قرار شد ۴۰۰ نفر در قالب پسادکتری مشغول به فعالیت شوند و سپس مورد ارزیابی قرار گیرند و اگر نیروهای قوی بوند، ایشان را جذب خواهیم کرد. به آقای دکتر صالحی (معاون پژوهشی وزارت علوم) اعلام کردم که ۴۰۰ پایان نامه را حمایت خواهیم کرد، یکی از مهم‌ترین حوزه‌ها الگوی کشت است. اگر استادی در دانشکده‌ها، پایان نامه‌ها را در مورد الگوی کشت تعریف کنند، هزینه انجام آن توسط سازمان تات تأمین می‌شود. فرصت‌های مطالعاتی آماده شده تا از طریق همکاری با بخش خصوصی بعد از زمان مشخص دستاورد خاصی داشته باشد. باید توجه شود که مسیر فعلی دانشکده‌های کشاورزی معمولات امروز بخش کشاورزی را حل نمی‌کند. در مورد الگوی

کشت دانش حوزه زراعی وجود داشته و عجله‌ای صورت نگرفته است، اما در حوزه باگی با توجه به اینکه اطلاعات کامل نبود، آن را ابلاغ نکردیم. در مورد الگوی کشت تمام دانشگاه‌ها وجود و حضور دارند و اختیارات به استان‌ها واگذار شده و غیر متتمرکز عمل کردیم، چون معتقد‌یم افراد حاضر در استان‌ها بهتر از وضعیت استان خود مطلع هستند. اما باید این کار را شروع می‌کردیم، رهبری در برنامه هفتم توسعه بر سه مورد (الگوی کشت، امنیت غذایی و بهره‌برداری از تولید) در بخش کشاورزی تأکید داشتند. دانشگاه‌ها باید به مسائل کشاورزی کشور ورود کنند و اعضای هیأت علمی در صورت اقدام هدفمند می‌توانند باعث تحول کشاورزی شوند. درخصوص ضمانت اجرای الگوی کشت باید ۱۴۰ هزار میلیارد تومان هزینه شود. در این طرح چند استان به عنوان پایلوت انتخاب شده‌اند، خوزستان استان اول طرح پایلوت می‌باشد، چون از ۱۲۵ میلیون تومان تولید ۱۶/۸ درصد کل تولیدات کشاورزی کشور مربوط به خوزستان است و اولویت اول تأمین امنیت غذایی است. در رتبه دوم فارس، سپس خراسان و اصفهان قرار دارند. در حال حاضر شرایط برای طرح الگوی کشت مساعد است چون رهبری موضوع را پیگیری می‌کنند. درخصوص موضوع "جلوگیری از تغییر کاربری اراضی"، ما برای همکاری و ایجاد کارگروه مشترک آماده هستیم.

دکتر سعید محمدزاده: در استان لرستان و کل کشور از ارتباط ضعیف جهاد کشاورزی با دانشگاه رنج می‌بریم و اگر تمهدیاتی برای بهبود ارتباطات باشد، تحقیقات و پژوهش در حوزه کشاورزی نیز پیشرفت بسیاری بیشتری خواهد داشت. در حوزه علوم دامی آنچنان که باید به آن توجه نشده است و لازم است به این حوزه توجه بیشتری شود. بحث دیگر حساسیت در اراضی کشاورزی است که دانشگاه لرستان از آن رنج می‌برد که خیلی از اراضی آن را مسکن ساخته‌اند.

دکتر نکویی (مجری طرح الگوی کشت): از دهه پنجاه به تدوین الگوی کشت پرداخته شده است و از دهه هشتاد با تشدید خشک‌سالی بحث الگوی کشت تقویت شد و از دهه نود، این برنامه مجددًا جدی‌تر شد. یعنی در بحث قانون ارتقاء بهره‌وری قرار گرفت و کمیته فنی الگوی کشت در وزارت جهاد کشاورزی شکل گرفت و به صورت پایلوت در ۷ استان (از جمله استان‌های همدان، اصفهان، فارس و خراسان) شروع شد. در استان اصفهان ابتدا کار را به صورت منطقه‌ای انجام دادیم، سپس در سطح شهرستان و سپس به سطح استان رسیدیم و در این طرح اهدافی مانند اشتغال و مسائل زیست محیطی و غیره مورد توجه قرار گرفته بود. مطالعات و تحقیقات لازم برای شروع الگوی کشت را انجام داده‌ایم و الگوی کشت را شروع کردیم. الگوی کشت به صورت سالانه اما با در نظر گیری افق چند ساله اجرا می‌شود و چشم‌انداز نهایی ما سند امنیت غذایی است.

دکتر علی شمس: مسئله‌ای که وجود دارد این است که جمعیت ۱۴ میلیونی کشاورز باید این طرح را اجرا کنند و ما نمی‌دانیم این اجرا صورت می‌گیرد یا نه؟ ما هر کاری که در مورد کشاورز انجام می‌دهیم باید به معیشت آسیب بزنیم. اگر ما بگوییم باید این محصول را بکار و آب کمتر مصرف کن، باید نظام بیمه و ریسک و بازار به نحوی چیده شود که درآمد کشاورز کاهش نیابد. خواهشمند است گروه‌های ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه‌ها در الگوی کشت وارد شوند.

دکتر گودرز احمدوند: عرض خوش آمدگویی خدمت جناب آقای دکتر خیام‌نکویی.

بسمه تعالی

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

گردنهایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

دکتر ابراهیم سپهر: به دلیل خشکی دریاچه ارومیه، پیگیر الگوی کشت هستیم، چون برای ما یک اجبار است و برای استان‌های حوضه دریاچه ارومیه. در این زمینه کارهای مطالعاتی صورت گرفته و نیاز به اجرا می‌باشد. استاندار آذربایجان غربی نظر ویژه‌ای بر این موضوع دارند، از طرفی تجربیاتی نیز وجود دارد و مسئله الگوی کشت اگر در استان‌های حوزه دریاچه ارومیه انجام نشود، با خشک شدن کامل دریاچه ارومیه، بسیاری از اراضی زراعی و باگی را به دلیل ایجاد طوفان‌های نمکی از دست خواهیم داد.

دکتر ابراهیم پورجم: با توجه به اینکه از برنامه اجلاس عقب هستیم، کارگروه‌هایی که تشکیل شده‌اند در یک جلسه کوتاه، رئیس کارگروه را تعیین نمایند. درخصوص اراضی کشاورزی، نامه‌ای تدوین شده است که برای رئیس مجلس، کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی، کمیسیون اصل نود و کمیسیون آموزش عالی مجلس ارسال خواهد شد.

❖ موضوع کشاورزی و منابع طبیعی دانشبنیان

دکتر مجید کزازی (رئیس پارک علم و فناوری استان همدان): عرض سلام و خیر مقدم خدمت میهمانان گرامی، می‌خواهم به آسیب‌های حوزه نوآوری بپردازم. امام و رهبری توجه زیادی به کشاورزی داشته و دارند و راه نجات و استقلال کشور از مسیر کشاورزی است. ایده خام تا تبدیل به ارائه و پژوهش ریزش دارد و از بین ایده‌های بسیار فقط یک ایده به محصول موفق پایدار تبدیل می‌شود. جامعه دانشگاهی و سازمان تات صاحب ایده‌های زیادی هستند و برای تبدیل ایده به محصول، نیاز به کار زیادی است. پارک علم و فناوری به عنوان یکی از بازیگران اصلی حوزه نوآوری در بخش تبدیل نتایج تحقیقات به محصول، مسیر پرچالش دارد که از آن تحت عنوان دره مرگ یاد می‌شود. چالش‌های نظام مرتبط با حوزه نوآوری شامل چالش سرمایه‌گذاری، سهم اندک تحقیقات در تولید ناخالص ملی، عدم بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های انسانی، زیرساختی و مالی در تحقیقات کشور، عدم رویکرد مناسب به آمایش علم و فناوری در کشور و به تبع آن سرمایه‌گذاری‌های بی‌هدف، ضعف نسبی زیرساخت شبکه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، عدم سرمایه‌گذاری مناسب در تحقیق و توسعه صنایع مختلف و به خصوص حوزه کشاورزی هستند. چالش‌های مرتبط با مدیریت شامل تعارض قوانین مدیریتی در تحقیقات و تعدد مراکز تصمیم‌گیری و به تبع آن عدم شکل‌گیری راهبرد موثر و بلندمدت، نابسامانی در مدیریت دارایی‌های فکری برآمده از تحقیقات، ضعف مدیریتی در تحقق زنجیره ایده تا بازار، ضعف در بهره‌وری، پایین بودن نرخ کارآفرینی دانشگاهی (کارآفرینی یا اجرایی است یا فرصت‌گرا و بهبود محور، که فرصت‌گرا و بهبودمحور آن مطلوب است که در این زمینه رتبه مناسبی نداریم)، پایین بودن نرخ نوآوری فناورانه در تحقیقات، عدم اثربخشی و سودمندی برخی تحقیقات به دلیل منطبق نبودن با نیازهای جامعه، کمیت‌گرایی در ارزیابی عملکرد تحقیقات و فناوری بر پایه شاخص‌های غربی، مشکلات فرهنگ پژوهش، ضعف نسبی مشارکت گروهی به خصوص در فرارشته‌ای و بین‌رشته‌ای، نهادینه نشدن فرهنگ در نهادها و جامعه عملی می‌باشند. در حوزه ایجاد شبکه در تحقیقات و فناوری نیز موانعی شامل عدم استقرار نظام نوآوری، ضعف در دیپلماسی علمی، بحران شبکه اطلاعات و آمار کارآمد از تحقیقات وجود دارد. موانع نظام نوآوری بخش کشاورزی شامل موانع کارآفرینی، موانع قانونی، موانع پژوهشی، موانع ساختاری و موانع ترویجی و آمورشی می‌باشد. موانع

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰

تاریخ -----

پوست -----

کارآفرینی شامل عدم برنامه‌ریزی در جهت تجاری‌سازی محصولات نوآور، عدم ثبات قیمت محصولات کشاورزی، فقدان شبکه جهت کسب اطلاعات از وضعیت بازار، عدم توجه به بازار بورس، فصلی و سنتی بودن محصولات و ریسک بالا جهت سرمایه‌گذاری هستند. محدودیت‌ها در حوزه قوانین و حوزه مالکیت فکری شامل نارسایی در انتقال نتایج و عدم توجه به انتقال تکنولوژی و فناوری در بخش کشاورزی است و پیشنهاد می‌شود دفاتر انتقال فناوری در دانشکده کشاورزی ایجاد شود. در حوزه موانع پژوهشی، عدم ارزیابی اثربخشی پژوهش‌ها در نظام نوآوری، کمبود و عدم دسترسی به نیروی کار متخصص، ضعف در طرح دانش نوآوری و فناوری، گران تمام شدن نوآوری‌ها، تغییرات اقلیمی، کوتاه بودن عمر فناوری‌ها، عدم وجود اطلاعات و آمار برای توسعه فناوری، اهتمام ناکافی برای جذب و رشد ایده‌ها، فقدان واحدهای تحقیق و توسعه، عدم توسعه زیرساخت‌های عمومی مورد نیاز فناوری‌های کشاورزی مانند زمین‌های یکپارچه، ماشین آلات و تجهیزات، نبود نهاد مسئول طراحی استانداردها، کمبود تقاضا و وضعیت جذب نوآوری در بخش کشاورزی، عدم ارتباط رسانه ملی و سایر رسانه‌ها با بخش کشاورزی، مشکلات مربوط به تولیدکنندگان محصولات کشاورزی، کمبود فعالیت‌های انجام شده با هدف توجیه‌پذیری ساختن نوآوری‌های فناورانه در کشاورزی، عدم اعتقاد برخی مدیران به کشاورزی و عدم توجه به نوآوری در برنامه‌های درسی قابل ذکر است.

دکتر موسی اعظمی (رئیس بنیاد نخبگان استان همدان): همانگونه که مستحضرید همه ما در حلقه زیست بوم نوآوری و فناوری هستیم و در کشور ما این زیست بوم تا حدی نهادینه شده است. این زیست بوم گاهی تا ۲۱ بازیگر خصوصی و دولتی دارد، مثل دانشگاه‌ها، پارک‌ها، صندوق‌ها و غیره که ایفای نقش می‌کنند. یکی از این بازیگران، بنیاد نخبگان است که با تدبیر رهبر انقلاب از سال ۱۳۸۴ تأسیس شد. بیش از یک سال است که در این سمت هستم و متوجه شدم تعامل این بنیاد با دانشگاه‌ها و دیگر نهادها خیلی ضعیف است. در تهران حمایت‌ها و تعامل خیلی بیشتر است اما در مراکز استانی حمایت و تعامل وجود ندارد. یکی از نهادهایی که می‌تواند کمک کند، دانشگاه‌ها و دانشکده‌های کشاورزی هستند و امیدوارم در این جلسه تدبیری اندیشه شود که ارتباط بهتری بین بنیاد ملی نخبگان و دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی شکل گیرد. بنیاد نخبگان در زیست بوم فناوری نقش تولید محتوا و نقش نرم‌افزاری دارد و شاید اولین حلقه است که اگر نادیده گرفته شود، شاید به هدف تولید فناوری برسیم، اما نقش مؤثر در توسعه را ایفا نخواهد کرد. نکته بعد، در استان همدان ارتباط نزدیک و سازنده‌ای بین بنیاد نخبگان و دانشکده کشاورزی بوعی‌سینا وجود دارد و امسال بیشترین طرح‌ها در بنیاد نخبگان توسط گروه‌های کشاورزی انجام شده است.

دکتر محمد شاهدی: در بخش کشاورزی اصولاً بخش خصوصی، مشتری است که درآمد چندان و توان زیادی برای سرمایه‌گذاری در حوزه نوآوری ندارد. مشکل دیگر، نیاز همکاری رشته‌های دیگر با رشته‌های کشاورزی است تا نوآوری درست و کاربردی ایجاد شود. همچنین محققان باید در بازدیدهای میدانی، مشکلات کشاورزی را بررسی کرده تا بتوانند به فعالیت‌های نوآورانه دست یابند. همچنین در رابطه با محصولات، توجه زیادی به سلامت و کیفیت نمی‌شود و برای فروش محصولات باکیفیت، افزایش قیمت اعمال نمی‌شود. لازم است دولت برای مواردی که ذکر کردم برنامه‌ها و تسهیلات خاصی در نظر گیرد.

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

دکتر عباس پاکدل: یکی از وظایف پارک‌ها و مراکز رشد جمع‌آوری ایده‌ها است. اگر ایده‌های قابل تبدیل به محصول دانشجویان و اساتید دانشگاه به مراکز و شرکت‌ها منتقل شود و شرکت‌ها حامی مالی آنها شوند، پیشرفت بسیاری حاصل خواهد شد.

دکتر علی بهشتی آل آقا: دانشجویان و اساتید از روند طولانی تجاری‌سازی ایده‌های کاربردی گلایه دارند و این موضوع، معضل بزرگی محسوب می‌شود. همچنین سرمایه‌گذاری در بخش نوآوری بسیار پایین است و متأسفانه خریداری برای علم و نوآوری وجود ندارد.

دکتر غلام‌عباس اکبری: شرق تهران قطب گل‌های شاخه بریده است و هنوز نتوانسته‌ایم شرکتی را در آن محدوده مستقر کنیم که روی گل‌های شاخه بریده کار کند تا ماندگاری آنها را از پنج روز به هشت روز برساند. پیشنهاد بندۀ نیز ایجاد دفتر انتقال فناوری در دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی است. در دانشکده‌ها تولید دانش صورت می‌گیرد ولی قادر به انتقال آن نیستند. در گذشته پارک‌ها به عنوان مراکز انتقال فناوری ایجاد شدند اما با توجه به اینکه ساختار پارک‌ها از دانشگاه جدا شده و مستقل شدند، لازم است دفتر انتقال فناوری در دانشکده‌ها ایجاد شود. پس از رسیدن به یک دانش و نوآوری باید متقاضی را برای تولید یا سرمایه‌گذاری توجیه کرد و در واقع دانشکده‌ها پیگیری انتقال تکنولوژی به شرکت‌ها شوند. ضمناً باید کارشناس متخصص و پای کار برای این دفاتر در نظر گرفته شود.

دکتر نواب کاظمی: وقتی شعار سال توسط رهبری دانش‌بنیان نام گرفت، اشتیاق زیادی در بخش‌های مرتبط ایجاد شد اما دانشجویان نگران فراموش شدن این شعار با تمام شدن سال هستند. مورد بعد عدم باور به دانشگاه‌ها است. در دانشگاه‌ها بهتر است دفاتر حقوقی برای فروش محصولات دانش‌بنیان ایجاد شود. متأسفانه دزدیدن ایده زیاد شده و باید مکانیسمی برای ارائه ایده اتخاذ شود.

دکتر علی شمس: هر ایده‌ای و محصولی برای کشاورزی نفع داشته باشد، خودش پیگیر دریافت آن خواهد بود. پس، ابتدا روی مزیت محصولات باید کار و بررسی انجام داد، قبل از آن که محصولی تولید شود. پیشنهاد می‌شود یک شرکت بازاریاب در این مورد ایجاد شود. پس باید براساس نیاز جامعه کار را شروع کرده و محصولات مشابه داخلی و خارجی هم مورد بررسی قرار گیرند. در دانشگاه زنجان دفتر ارتباط با صنعت و فناوری ایجاد شده است.

دکتر اسدالله تیموری: در مازندران از سال ۱۳۸۳ پارک علم و فناوری ایجاد شده است. اما سؤالی همیشه با من است که آیا کارآفرینی مثل آموزش و پژوهش نسخه خوبی برای دانشگاه است؟ در حال حاضر، شاهد دزدی ایده‌ها هستیم. تا چه زمان باید محصولاتی را تولید کرد که مصرف داخلی ندارد؟ مورد دوم اینکه آیا اصلی‌ترین چالش ما در کشاورزی الگوی کشت است؟ ما در شناخت مسائل و اولویت‌های بخش کشاورزی هنوز توافقی بین نهادهای مرتبط نداریم. ما محصول نوآور کشاورزی را در بستر فعلی چگونه باید بفروشیم؟ ما قبل از انتقال فناوری باید به انتقال دانش به مزرعه بپردازیم، چون هنوز مقدمات فناوری و انتقال آن را فراهم نکرده‌ایم.

بسمه تعالی

شماره
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

دکتر ابراهیم پورجم: ما باید مسائل و مصوبه‌های پیشنهادی را با کمک رسانه‌ها به مطالبه عمومی تبدیل کنیم. در مراکزی مثل دانشکده‌ها یا بنیاد نخبگان جایی برای جمع‌آوری چالش‌ها به ویژه از دید کشاورزان ایجاد کنیم و این نیازها را به افرادی که در زمینه فناوری فعال هستند، ارائه دهیم.

در پایان نشست روز دوم، اعضای محترم از کارخانه صنایع غذایی سحر و مزرعه ماشین بروزگر همدان بازدید کردند.

﴿ روز سوم (۱۴۰۱ بهمن ۲۰) ﴾

روز سوم اجلاس، با تلاوت قرآن کریم و عرض سلام و صبح بخیر توسط دبیر گردهمایی، جناب آقای دکتر پورجم، آغاز شد و برنامه روز سوم را بیان فرمودند که موضوع آموزش و پژوهش با وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری مطرح خواهد شد.

در ابتدای جلسه درخصوص میزان حق عضویت اعضای گردهمایی بحث و تبادل نظر صورت گرفت و همه اعضا با حق عضویت سه میلیون تومانی برای سال ۱۴۰۱ موافقت کردند و مقرر شد از سال ۱۴۰۱ به بعد، مبلغ سه میلیون تومان به عنوان حق عضویت، توسط اعضای محترم گردهمایی پرداخت گردد و در اجلاس بعدی درخصوص افزایش آن تصمیم‌گیری شود.

❖ موضوع آموزش و پژوهش کشاورزی و منابع طبیعی با حضور وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر ابراهیم پورجم: ضمن عرض سلام و خیر مقدم خدمت جناب آقای دکتر زلفی گل، مطالبی درخصوص تاریخچه و فعالیت گردهمایی رئیسی مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی کشور بیان کردند. برای موضوع‌های اولویت‌دار از اعضای محترم نظرخواهی شد که موضوعات الگوی کشت و نحوه اجرا، طرح تحول آموزش، حفاظت از اراضی زراعی، مصوبه استانی ریاست جمهوری جهت پشتیبانی دانشگاه‌های کشور از تولید کشاورزی، کشاورزی و منابع طبیعی دانش‌بنیان و شرکت‌های دانش‌بنیان، چالش نشر علمی کشور، آیین نامه ارتقاء اعضای هیأت علمی، بحث جایگاه کشاورزی در برنامه هفتم توسعه و کارورزی بعنوان موضوعات مهم برای این جلسه انتخاب شد و برای هر یک از مباحث فوق کارگروه‌هایی تشکیل شد تا موضوع را تا اجلاس بعدی پیگیری نمایند. همچنین کارگروه روابط بین‌الملل را تشکیل داده‌ایم تا ظرفیت‌های داخلی و نیازهای کشورهای همسایه را بسنجد و می‌توان در حل مشکلات این کشورها فعالیت کرد.

دکتر حسین رضوان: عرض سلام و ادب و خیر مقدم خدمت همه همکاران و میهمانان گرامی. در مورد روابط بین‌الملل، دانشگاه بوعلی سینا آمادگی ایجاد کمیته‌ای در این زمینه را دارد.

دکتر منصور غلامی: ظرفیت بسیاری از نظر شرکت‌های دانش بنیان و اساتید در بخش کشاورزی را شاهد هستیم. برای ایجاد و ادامه مسیر شرکت‌های دانش بنیان کشاورزی، حمایت مالی و اعتباری از طرف دولت ضروری است، همچنین حمایت سازمان‌های مرتبط نیز گسترش یابد.

دکتر مهتاب پیرباوقار: توجه بیشتری به رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی لازم است. رشته‌های منابع طبیعی که در آن‌ها حکمرانی مشارکتی مطرح است و ذی‌نفعان بسیاری دارد و رشته‌های کشاورزی که امنیت غذایی را کنترل می‌کند. رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی کاربردی بوده و اعضای هیأت علمی باید در راستای حل مشکلات ایده‌پردازی و پژوهش کنند و لازم است برای پژوهش‌هایی که در راستای حل مشکلات جامعه هستند ارزش قائل شویم. مورد بعد بحث تقویت توانمندی دانشجویان است، بحث بومی گزینی و پذیرش به صورت بومی از لحاظ فرهنگی و آموزشی دانشکده‌ها را ضعیف می‌کند. اصلاح سرفصل‌ها، تقویت بخش عملی دروس که باید کارگروه‌هایی در این زمینه تشکیل و به آن پرداخته شود. باید بحث مهارت آموزی و بودجه‌هایی که به آن تخصیص داده می‌شود، تقویت شود و همینطور بحث اشتغال دانشجویان که می‌تواند انگیزه آنها را برای ورود به این رشته‌ها بیشتر کند. نکته دیگر اینکه گسترش رشته‌های بین‌رشته‌ای تسهیل شود. مشکل دیگری که خیلی از دانشکده‌ها با آن مواجه هستند این است که دانشجویان ورودی سطح ضعیفی دارند و از رشته‌های علوم انسانی، کارشناس و غیره وارد می‌شوند، در بحث تحصیلات تكمیلی هم این معطل وجود دارد.

دکتر علی شمس: با توجه به ظرفیت زیاد نهاد مشورتی رؤسای دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی کشور (نمایندگان اعضای هیئت‌علمی، دانشجویان و کارکنان دانشکده‌ها) از لحاظ سرمایه انسانی بالا و نیز اشراف منطقه‌ای به موضوعات مرتبط با کشاورزی و منابع طبیعی انتظار می‌رود که در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سیاست‌ها و برنامه‌های کلان، منطقه‌ای و محلی در زمینه کشاورزی و منابع طبیعی از نظرات مشورتی این نهاد استفاده شود. همچنین انتظار می‌رود که هرگونه تغییری در نظام آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی قبل از تصویب و اجرا در اختیار این نهاد قرار گرفته و نظرات این گردهمایی که نماینده کلیه دانشکده‌ها هستند، در آن اعمال شود. با توجه به اینکه اکثریت دانشکده‌های کشاورزی به عنوان دانشکده اولیه و پایه‌گذار دانشگاه‌های کشور می‌باشند، لذا از لحاظ تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی در وضعیت نامناسبی قرار دارند و درخواست می‌شود که در بودجه ابلاغی تجهیزات به دانشگاه، این موضوع به صورت خاص مدنظر قرار گیرد. با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری و نیز ریاست محترم جمهوری در خصوص ایفای نقش فعال دانشگاه‌ها در تولید و توسعه کشور، پیشنهاد می‌شود زمینه و بستر لازم برای این کار صورت گیرد. آیین‌نامه ارتقاء به عنوان مهم‌ترین مولفه تأثیرگذار بر جهت‌دهی فعالیت‌های اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها عمل می‌کند و طبیعی هست که هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی اعضای هیئت‌علمی هم در این راستا باشد. ولی واقعیت این هست که در بخش کشاورزی، اعضای هیئت‌علمی می‌توانند منشأ تأثیرات و خدماتی در قالب ارائه مشاوره و راهنمایی‌های میدانی در زمینه توسعه کشاورزی برای کارشناسان کشاورزی، کشاورزان پیشرو، صنایع کشاورزی، کشاورزان و دامداران باشند که در قالب این آیین‌نامه امتیازی به آن‌ها تعلق نمی‌گیرد و تا زمانی که مشوقی برای اعضای هیئت‌علمی در این زمینه وجود نداشته باشد، اقدامات شروع شده بعد از مدتی به صورت ناخودآگاه کند و در ادامه خاموش خواهد شد. لذا پیشنهاد می‌شود که ماده ۵- خدمات برون‌سپاری/مشاوره‌ای (Outreach) به این آیین‌نامه اضافه

بسمه تعالی

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----

پوست -----

شود. ضروری هست که بندهای مشمول این ماده باید توسط متخصصان همان رشته و گروه (توسط انجمن‌های علمی، اعضای هیات علمی و مدیران گروه‌های همان رشته) تعریف شود و نباید به هیچ عنوان گروه‌های مختلف را مشابه همدیگر در نظر گرفت. همچنین تمہیدی اندیشیده شود که امکان ارتقای اعضای هیئت‌علمی در صورت اخذ امتیازات لازم از این ماده به عنوان شرط و تویی فراهم باشد. لازم به توضیح است که اضافه کردن این ماده منافاتی با تأکید آیین‌نامه در راستای چاپ و انتشار نتایج علمی در قالب مقاله‌های علمی و پژوهشی ندارد بلکه به عنوان یک مسیر موازی در راستای ایغای نقش فعال اعضای هیات علمی در حل مسائل و مشکلات منطقه‌ای و ملی بخش کشاورزی و منابع طبیعی خواهد بود. با توجه به اعمال محدودیت‌های اعمال شده توسط سازمان سنجش طی توافق میان وزارتین جهاد کشاورزی و عتف در پذیرش دانشجو در رشته‌های کشاورزی (کارشناسی ۲۰ نفر، کارشناسی ارشد ۵ نفر و دکتری ۳ نفر)، خواهشمند است دستور فرمایید که دانشگاه‌های کل کشور، در خصوص کف کلاس‌های تشکیلی برای دانشکده کشاورزی این محدودیت را متفاوت از سایر دانشکده لحظه کنند. با توجه به تغییر نیازها و واقعیات بخش کشاورزی و منابع طبیعی ضروری هست که تسهیلگری لازم از طرف وزارت محترم در ایجاد و راهاندازی رشته‌های کاربردی و نیز بین‌رشته‌ای فراهم شود. در خصوص آیین‌نامه جهش علمی پیشنهاد می‌شود که به جای مقایسه نسبی همکاران هر دانشکده (به دلیل ماهیت متفاوت رشته‌ها و گروه‌ها و ...) مبنای منتفع شدن اعضا به صورت مطلق (با مشخص کردن یک امتیاز حداقلی) باشد و نیز بازه زمانی آن برای چند سال تعريف شود تا همکاران با تلاش بیشتر در سال‌های آتی، از منافع آن در سال‌های گذشته نیز منتفع شوند.

دکتر کاظم پوستینی: بین دانشکده‌های کشاورزی و سایر دانشکده‌ها تفاوت وجود دارد، در دانشکده‌های دیگر بودجه برای انجام فعالیت‌های پژوهشی از دستگاه‌های متناظر تأمین می‌شود. مثلاً وزارت صنعت با دانشکده‌ها و دانشگاه‌های صنعتی قرارداد می‌بندد. اما در کشاورزی نه بودجه از کشاورز قابل تأمین است و نه از وزارت جهاد کشاورزی. نکته بعد در دولت قبل، موضوع کارورزی را پیگیری کردیم و آقای دکتر باقری (قائم مقام وزیر عتف) در اجلاس شیراز شرکت کردند و قول دادند سرفصل‌های ویژه کارورزی تهیه نمایند و حمایت مالی داشته باشند و یک مبلغ جزئی تعیین شد، اما سرفصل‌ها توسط گردهمایی تهیه شد. برای تمدید و افزایش بودجه کارورزی با دستگاه‌های مختلف جلسه داشتیم و پیگیری کردیم و اخیراً با افزایش بودجه مربوطه مخالفت شده است. در خصوص افزایش کیفیت و اعتبار مجلات داخل، نیاز به مقاله‌های داغ (Hot paper) داریم، آیین‌نامه ارتقاء موجب شده است که این قبیل مقالات در مجلات خارجی چاپ شود. نکته بعد در باب مجلات داخلی، عیار کیفی آنها کاهش یافته است چون ارزیابی کیفی آن حذف شده است.

دکتر سیدحسین گلدانساز: در کشور بحث تحول مطرح شده چون وضع موجود راضی‌کننده نیست. اما اگر آسیب‌شناسی نشود و در جهت رفع آن تلاش نشود، تحولی صورت نمی‌گیرد. در حوزه آموزش کشاورزی و منابع طبیعی، یکی از مشکلات این است که دانشجویان از نظر عملیات کشاورزی ضعیف هستند. یکی از کارگروه‌های وزارت علوم، کارگروه برنامه‌ریزی است. اما آیا این که یک نفر از وزارت جهاد کشاورزی را رئیس این کارگروه قرار دهیم کار درستی است؟!

شماره -----
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ -----
پوست -----

دکتر محمد شاهدی: در کشور مشکلات فرهنگی زیادی وجود دارد، آیا فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که اکنون مسئول هستند، نمی‌توانند مسئولیت فرهنگی داشته باشند؟ همچنین درخواست می‌شود راه حلی برای فروش غیرقانونی مدرک، پایان‌نامه و غیره ایجاد شود.

دکتر عزیزالله مختاری: از مشکلات موجود در بحث آموزشی، عدم تطابق رشته‌های تحصیلی دانشجویان ورودی با رشته‌هایی کشاورزی است. دومین مسئله کوتاه کردن دست دانشگاه‌ها در مصاحبه دانشجویان دکتری است. مورد دیگر نیاز به ورود وزارت علوم در مورد بحث گرفت است، چون باید دانشجویان در زمینه انجام پایان نامه مورد حمایت مالی قرار گیرند. مورد دیگر، تصرف اراضی دانشگاه‌ها توسط دستگاه‌های دیگر است و درخواست می‌شود در این زمینه فکر جدی صورت گیرد. نکته آخر اینکه به مناطق محروم توجه بیشتری شود و پایه تشویقی برای اساتید این مناطق در نظر گرفته شود.

دکتر ابراهیم سپهر: بحث همسان‌سازی از سال‌ها پیش شروع شد و تا ۳۰ درصد افزایش یافت، اما الان کاهش یافته است. این موضوع اساتید را مأیوس کرد و باعث افزایش خروج اساتید از کشور شده است. همچنین این موضوع باعث خروج فکر اساتید از دانشگاه شده است و این موضوع به مراتب از موضوع اول خطرناک‌تر است.

دکتر نواب کاظمی: بسیاری از دانشکده‌ها و دانشگاه‌های تخصصی کشاورزی و منابع طبیعی دارای منابع اصلی تولید یعنی آب، زمین زراعی و باغات مرغوب و واحدهای دامپروری هستند که علاوه بر بستری مناسب برای پژوهش، پتانسیل تولید، درآمدزآیی و مهارت افزایی دانشجویان نیز هستند اما عمدۀ مشکل نداشتند، کمبود و فرسودگی بیش از حد تراکتورها، تجهیزات و ادوات کشاورزی است و این کمبود موجب هدر رفت منابع، فرصتها و گاهًا از بین رفتن اراضی طی ده‌ها سال اخیر شده است. لذا به نوسازی و بهروز شدن نیاز دارند. پیشنهاد می‌شود اعتبار و ردیف مشخص برای بکارگیری دانشجویان در کسب و کارهای کوچک در دانشگاه لحاظ شود که قطعاً علاوه بر بازگشت سرمایه، مهارت افزایی و کارآفرینی در عمل توسط دانشجویان تجربه خواهد شد. کاهش چشم‌گیر ورودی‌های کشاورزی و ضعف شدید پذیرفته شدگان طی دست کم ۵ سال اخیر معضل جدی همه دانشکده‌های کشاورزی است. از جمله راهکارهای رفع یا کاهش این معضل عبارتند از: ۱) تغییر در دروس و سرفصل‌ها و بطور کامل تر تعریف رشته‌های جدید بین رشته‌ایی متناسب اقلیم، فرهنگ، استعداد طبیعی منطقه و تقاضا محور. مثلاً در خوزستان با ۱/۵ میلیون هکتار زمین زراعی و پتانسل و ظرفیت موجود انواع محصولات از جمله محصولات قندی (نیشکر و چقندر قند)، دانه‌های روغنی، گیاهان دارویی خود رو و بسیار متنوع، منابع آب (سد، کanal، رودخانه و ...) تعریف شود. به هر حال چه کسی قرار است در آینده روی اراضی وسیع در حد میلیون هکتار کار و تولید کند؟! ۲) ادغام؛ تجمیع مدیریت و پذیرش برخی گروه‌ها و یا دانشکده‌های اقماری مثلاً در دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران اهواز با فاصله ۳۰ کیلومتر دانشگاه تخصصی کشاورزی ملاثانی با ۷۰ سال قدمت وجود دارد و هردو درگیر کمبود دانشجو هستند.

آیین نامه ارتقا فعلی بطور جدی یکی از موانع سیاست دانش بنیان شدن رشته‌های کشاورزی است.

در چاپ مقالات خارجی از نگاه پدافند غیر عامل، توجه شود گاهاً اطلاعات ارزشمند چه نقطه قوت و چه ضعف‌های فرهنگی فنی و اجتماعی و بهروزی در اختیار بیگانگان قرار می‌گیرد. لذا مقالات فارسی از جایگاه و امتیاز همتراز برخوردار باشند.

اگر کشاورزی محور توسعه باشد بی‌گمان مکانیزاسیون محور اصلی توسعه کشاورزی است. بکارگیری انواع تراکتور، کمباین و ادوات کشاورزی نقش اساسی در اجرای عملی دانش متخصصان دارد از طرفی همین ماشین‌های کشاورزی گاهاً عامل پنهان کاهش تولید، افزایش هزینه‌ها و تخرب منابع تولید همچون خاک و هوا هستند. لذا با نگاهی به شرایط موجود بهروشنی دیده می‌شود که طراحی تولید انواع ماشین‌های کشاورزی بخصوص خاک‌ورزی کاشت و داشت عملاً رها شده و تنها متولی که مرکز آزمون و ارزیابی واقع در کرج بود تقریباً نیمه تعطیل است. لذا بسیار ضرورت دارد وزارت علوم با همکاری و همفکری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صمت و سازمان ملی استاندارد ایران فکری به حال اینهمه تولید خودسرانه گردد، چراکه کپی‌سازی بدون توجه به تناسب با اقلیم و فرهنگ ضربه شدیدی به منابع و اقتصاد کشاورز وارد خواهد کرد.

پیشنهاد مشخص: وزیر محترم علوم یک یا دو گروه مکانیزاسیون و مکانیک بیوسیستم (شمال، مرکز و جنوب کشور) را مأمور شناخت، آسیب شناسی و وضعیت آزمون و ارزیابی ماشین‌های کشاورزی نماید.

کمیته "جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتم توسعه" در اجلاس تشکیل شده است وزیر محترم ارتباط بین این کمیته و مجلس (ترجیحاً کمیسیون کشاورزی) را با مکاتبات لازم رسمیت داده تا نقطه نظرات و پیشنهادات اجلاس به متولیان مربوطه در مجلس ارایه و پیگیری‌ها صورت گیرد.

دکتر محمدعلی زلفی‌گل (وزیر علوم، تحقیقات و فناوری): نکته اول نظرات مطرح شده مکتوب شوند تا بررسی‌ها صورت گیرد. همچنین از ظرفیت شورای عالی عتف در این زمینه‌ها می‌توانید استفاده کنید. بحث دوم مرجعیت علمی است، برخی دوگانه‌ها قابل جمع است و حداقل در بین اساتید دانشگاه‌ها نباید دوقطبی وجود داشته باشد. تولید علم مرجعیت می‌آورد و مصرف علم، رفاه و آسایش را به دنبال دارد. پس به دو بخش تولید و کاربردی کردن علم باید توجه شود و نباید یک مورد برای جنبه دیگر سرکوب شود. در مورد مجلات، یا هر مجله‌ای که تحت نمایه اسکوپوس باشد، حمایت بیشتری دریافت خواهد کرد. در سال گذشته، ۲۴ مجله بین‌المللی شد. در مجلات بین‌المللی ۵ پایه تشویقی برای مسئولین مجلات در نظر گرفته شده است. درخصوص موضوع کارورزی نامه به رهبری نوشته شده است. برای مهارت محور کردن آموزش‌های رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی باید قانونی تعیین شود تا منافع صنایع را به دانشگاه پیوند بزنند. سامانه نظام ایده‌ها و نیازها، سامانه نان، طراحی شده است و پیگیری شود تا نیازها و درخواست‌های اساتید در آن سامانه قرار گیرد. در پایه‌های تشویقی به اساتیدی که در راستای نیاز جامعه کار انجام دهند، پنج پایه تشویقی داده خواهد شد. در بحث بومی‌گزینی ما نیز مخالف هستیم و باید فرهنگ‌های مختلف در کنار هم باشند. درخصوص رشته‌های میان‌رشته‌ای نیز قرار است که برخی رشته‌ها فرادانشگاهی باشند که تصویب نیز شده است. در مورد جهش علمی تلاش‌هایی صورت گرفت و با پیگیری‌ها ۱۵ درصد تصویب شد و سعی در افزایش آن است. در مورد جهاد کشاورزی

بسمه تعالیٰ

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پست

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

و پژوهشگاه‌ها، در شورای انقلاب فرهنگی درخصوص این موضوع بحث شده است و سعی داریم مراکز آموزشی دستگاه‌های اجرایی را تعطیل کنیم. در مورد برنامه هفتم توسعه هنوز می‌توان کارهایی انجام داد. درخصوص اراضی دانشگاه‌ها نیز پیگیر هستیم تا اراضی آنها به دستگاه‌ها و به منظور ساخت مسکن مورد استفاده قرار نگیرد. برای خرید تجهیزات و امکانات دانشگاهی نیز اعتباری در نظر گرفته شده است.

دکتر ابراهیم پور جم: اساتید جوان الان برای تهیه مسکن با مشکل مواجه هستند و پیشنهاد می‌شود جنابعالی پیگیری بفرمایید تا به اساتید فاقد مسکن، وام ۵۰۰ میلیون تومانی با بهره کم در نظر گرفته شود.

دکتر محمدعلی زلفی گل: پیگیر تهیه مسکن برای اساتید فاقد مسکن هستیم.

پس از جلسه با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، کارگروه‌های چالش نشر علمی کشور، الگوی کشت، پیگیری مصوبه استانی ریاست جمهور، جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتم توسعه، روابط بین‌الملل، طرح تحول آموزش، کارورزی و کشاورزی و منابع طبیعی دانشبنیان تشکیل شدند.

کارگروه چالش نشر علمی کشور: دکتر کاظم پوستینی (رئیس کارگروه)، دکتر عباس پاکدل، دکتر علی شمس، دکتر جلیل شفق کلوانق، دکتر علی بهشتی آل آقا، دکتر ابراهیم احمدی، دکتر تیمور جوادی

کارگروه الگوی کشت: دکتر مسعود فهرستی (رئیس کارگروه)، دکتر اسماعیل خالقی، دکتر محمد شاهدی، دکتر مهرداد پویا، دکتر مهدی جهانی، دکتر علی درخشان شادمهری، دکتر سیدسعید موسوی، دکتر محمد ایزدی زاده

کارگروه پیگیری مصوبه استانی ریاست جمهور: دکتر اسدالله تیموری (رئیس کارگروه)، دکتر شعبان شتایی، دکتر ابراهیم پور جم

کارگروه جایگاه کشاورزی و منابع طبیعی در برنامه هفتم توسعه: دکتر نواب کاظمی (رئیس کارگروه)، دکتر اصغر فلاح، دکتر علی بیات، دکتر رامین نقدی

کارگروه روابط بین‌الملل: دکتر ابراهیم سپهر (رئیس کارگروه)، دکتر جلیل شفق کلوانق، دکتر شعبان شتایی، دکتر علی بهشتی آل آقا، دکتر تیمور جوادی، دکتر ابراهیم پور جم، دکتر علی شمس

کارگروه طرح تحول آموزش: دکتر اسدالله تیموری (رئیس کارگروه)، دکتر غلامعباس اکبری، دکتر سیدحسین گلدانساز، دکتر شهریار مهدوی، دکتر عزیزالله مختاری، دکتر پرویز الماسی، دکتر مهتاب پیرباوقار، دکتر ابراهیم احمدی، دکتر حشمت‌الله سعدی، دکتر گودرز احمدوند، دکتر رامین نقدی، دکتر تیمور جوادی

بسمه تعالیٰ

شماره ۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ

پوست

گرد همایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

کارگروه کارورزی: دکتر عباس پاکدل (رئیس کارگروه)، دکتر علی بهشتی آل آقا، دکتر نواب کاظمی، دکتر علی شمس، دکتر مهدی خدایی مطلق، دکتر تیمور جوادی، دکتر سعید محمدزاده، دکتر مهدی جهانی، دکتر مسعود فهرستی، دکتر جلیل شفق کلوانق، دکتر اسدالله تیموری

کارگروه کشاورزی و منابع طبیعی دانشبنیان: دکتر نورالله میرغفاری (رئیس کارگروه)، دکتر ابوالفضل طهماسبی، دکتر سعید محمدزاده، دکتر ابراهیم سپهر، دکتر موسی اعظمی، دکتر حمید زارع ابیانه، دکتر مجید کزاوی، دکتر نواب کاظمی

جلسه در ساعت ۱۱:۳۰ با ذکر صلوات پایان یافت.

حاضران:

- ۱- دکتر ابراهیم پورجم (دبیر گرد همایی و رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس)
- ۲- دکتر محمد شاهدی (عضو هیأت امنای گرد همایی و هیأت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان)
- ۳- دکتر کاظم پوستینی (عضو هیأت امنای گرد همایی و هیأت علمی دانشگاه تهران)
- ۴- دکتر غلام عباس اکبری (عضو هیأت امنای گرد همایی و هیأت علمی دانشگاه تهران)
- ۵- دکتر سیدحسین گلدانساز (عضو هیأت امنای گرد همایی و هیأت علمی دانشگاه تهران)
- ۶- دکتر حسین رضوان (رئیس دانشگاه بوعلی سینا همدان)
- ۷- دکتر گودرز احمدوند (معاون آموزشی و تحصیلات تكمیلی دانشگاه بوعلی سینا همدان)
- ۸- دکتر ابراهیم احمدی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان)
- ۹- دکتر اسدالله تیموری (رئیس دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری)
- ۱۰- دکتر شعبان شتایی (رئیس دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)
- ۱۱- دکتر ابوالفضل طهماسبی (رئیس دانشگاه گنبد کاووس)
- ۱۲- دکتر حامد قادرزاده (رئیس دانشگاه کردستان)
- ۱۳- دکتر رامین نقدی (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گیلان)
- ۱۴- دکتر عبای پاکدل (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان)
- ۱۵- دکتر نورالله میرغفاری (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه صنعتی اصفهان)

- ۱۶- دکتر ابراهیم سپهر (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه ارومیه)
- ۱۷- دکتر اسماعیل خالقی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران اهواز)
- ۱۸- دکتر علی بهشتی آل آقا (رئیس پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی کرمانشاه)
- ۱۹- دکتر نواب کاظمی (رئیس دانشکده مهندسی زراعی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان)
- ۲۰- دکتر عزیزالله مختاری (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه زابل)
- ۲۱- دکتر علی بیات (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه زابل)
- ۲۲- دکتر علی شمس (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان)
- ۲۳- دکتر جلیل شفق کلوانق (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز)
- ۲۴- دکتر علی درخشان شادمهری (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی شاهروود)
- ۲۵- دکتر مهدی خدایی مطلق (رئیس دانشکده کشاورزی و محیط زیست دانشگاه اراک)
- ۲۶- دکتر مهتاب پیرباوقار (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه کردستان)
- ۲۷- دکتر تیمور جوادی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه کردستان)
- ۲۸- دکتر سعید محمدزاده (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه لرستان)
- ۲۹- دکتر مهدی جهانی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه بیرجند)
- ۳۰- دکتر اصغر فلاح (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری)
- ۳۱- دکتر شهریار مهدوی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه ملایر)
- ۳۲- دکتر مسعود فهرستی ثانی (رئیس دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه اردکان)
- ۳۳- دکتر پرویز الماسی (رئیس دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه سید جمال الدین اسدآبادی)
- ۳۴- دکتر محمدصادق ثابت (قائم مقام دبیر گردهمایی و هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس)
- ۳۵- دکتر محمد ایزدی زاده (مسئول مکاتبات گردهمایی)
- ۳۶- دکتر سیدسعید موسوی (معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان)
- ۳۷- دکتر حامد نوذری (معاون آموزشی دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان)
- ۳۸- دکتر مهرداد پویا (هیأت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان)

بسمه تعالیٰ

گردهمایی رؤسای مؤسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ
پوست

اعضای حاضر در پنجمین گردهمایی رؤسای مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی کشور (تاریخ عکس:
۱۴۰۱/۱۱/۲۰ - دانشگاه بوعلی سینا همدان)

غایبان:

- ۱- دکتر علی اصغر طالبی (عضو هیأت امنای گردهمایی و هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس)
- ۲- دکتر احمد نظامی (عضو هیأت امنای گردهمایی و هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد)
- ۳- دکتر محسن عدالت (عضو هیأت امنای گردهمایی و هیأت علمی دانشگاه شیراز)
- ۴- دکتر میرمسعود سجادی (عضو هیأت امنای گردهمایی و هیأت علمی دانشگاه گیلان)
- ۵- دکتر آشور محمد قره باش (رئیس دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه گنبد کاووس)
- ۶- دکتر علیرضا قنبری (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی)
- ۷- دکتر سعید نصراط الله نژاد (رئیس دانشکده تولید گیاهی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه گرگان)
- ۸- دکتر علیرضا نعمتی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه کردستان)
- ۹- دکتر آیت الله کرمی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه یاسوج)
- ۱۰- دکتر محسن افشار منش (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید باهنر کرمان)

بسمه تعالیٰ

گردهمایی روسای موسسات آموزش عالی
کشاورزی و منابع طبیعی کشور

شماره
۱۴۰۲/۰۱/۳۰
تاریخ
پوست

- ۱۱- دکتر محمد زندی (رئیس پژوهشکده کشاورزی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران)
- ۱۲- دکتر محمدعلی اکرمی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز)
- ۱۳- دکتر عباس اسماعیلی ساری (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تربیت مدرس)
- ۱۴- دکتر آرش زیبایی (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه گیلان)
- ۱۵- دکتر مجتبی نورآیین (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه مراغه)
- ۱۶- دکتر داود صمصم‌پور (رئیس دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه هرمزگان)
- ۱۷- دکتر اعظم بروزی (رئیس پژوهشکده کشاورزی هسته‌ای)
- ۱۸- دکتر محمدرضا علمی (رئیس دانشکده منابع طبیعی و کویرشناسی دانشگاه یزد)
- ۱۹- دکتر حمیدرضا علیزاده (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه جیرفت)
- ۲۰- دکتر مهدی قربانی (رئیس دانشکده منابع طبیعی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران)
- ۲۱- دکتر محمدعلی رضوی (رئیس مؤسسه علوم و صنایع غذایی خراسان رضوی)
- ۲۲- دکتر روح‌الله صابری (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان)
- ۲۳- دکتر محمود لطفی (رئیس پردیس ابوریحان دانشگاه تهران)
- ۲۴- دکتر عبدالعلی حسامی (رئیس دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه خلیج فارس)
- ۲۵- دکتر علیرضا تاب (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام)
- ۲۶- دکتر خدایار عبدالله (رئیس دانشکده و منابع طبیعی و علوم زمین دانشگاه شهرکرد)
- ۲۷- دکتر رضا ولی‌زاده (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه‌های فردوسی مشهد)
- ۲۸- دکتر سیدمحمدعلی ابراهیم‌زاده موسوی (رئیس پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران)
- ۲۹- دکتر محمدتقی دستورانی (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه فردوسی مشهد)
- ۳۰- دکتر احمد ایمانی (رئیس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه ارومیه)
- ۳۱- دکتر محمدجواد امیری (رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه فسا)

دکтор محمدصادق ثابت
قائم مقام مدیر گردهمایی

امضا:
دکتر ابراهیم پور جم
دبیر گردهمایی